

культура

№ 31
2011

і життя

ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНА УКРАЇНЬСКА ГАЗЕТА

МУЗИКА > с. 6

КИРИЛО КАРАБИЦЬ

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО > с. 8-9

**ІСТОРІЯ У ПЛАСТИЦІ
МИХАЙЛА БЕЛЕНЯ**

ТЕАТР > с. 11

У ПАМ'ЯТІ І В БРОНЗІ

КРАСА

с. 10

І САМОБУТНІСТЬ УКРАЇНИ

4 820100 930016

МАЙСТЕР ЛЮДИНОЗНАВСТВА

Едуард Митницький

До імені Едуарда Митницького не потрібно додавати його численних поважних звань. Його авторитет у театральному мистецтві занадто високий. І все ж, зазначимо, Едуард Митницький – художній керівник Київського академічного театру драми і комедії на Лівому березі Дніпра, професор, народний артист України, народний артист Росії. Його життя у мистецтві обчислюється десятиліттями, творчий доробок поставлених вистав сягнув 150, режисерська школа Митницького дала путівку в життя багатьом режисерам, які продовжують і розвивають його мистецькі настанови. А ще Митницький – мудрий філософ. Із нестримним бажанням досягнути велич життя, систематизувати явища мистецтва, співвіднести їх із власною творчістю, віднайти ту невлесну сутність театру, пошуки якої веде все своє життя у мистецтві. Власні сценічні дослідження і у виставах, і у своїх книжках Едуард Митницький визначив винайденим терміном – «людинознавство».

Колектив Театру драми і комедії на Лівому березі Дніпра, який з легкої руки театральних жартівників отримав влучну назву «Ліва драма», був Едуардом Митницьким створений, і понад три десятиліття Майстер продовжує займатися його творчою програмою, визначенням вірного курсу, формуванням творчого обличчя. І воно вирізняється з-поміж інших у київському театральному просторі. Насамперед, своїм тяжінням до творчого експерименту, сміливістю пошуків, різноголоссям режисерських почерків. Все це концентрується розумом художнього керівника, який, незважаючи на зміни часів і смаків глядачів, продовжує досліджувати на сцені найголовніше – глибини людської душі. Режисер сам слідує винайденому принципу, вчить цьому і своїх учнів: «Я завжди наполягаю – зроби проблеми світу своїми власними і твоя вистава не залишить глядача байдужим. Адже щирі вібрації душі художника завжди зможуть відчувати по той бік рампи».

Цей рік для Едуарда Марковича Митницького ювілейний. Нещодавно він знову вразив київських глядачів. Це були чеховські «Три сестри» з такими невимовно свіжими і пронизливими інтонаціями щирості, мудрості і любові, що залишалося тільки захоплюватися відчуттям молодості душі Майстра. Він так зумів розповісти про долі далеких персонажів, що кожен глядач сприйняв їхні переживання як свої власні та замислився над тим, як спрямувати свої думки на високе й вічне.

Едуард Маркович Митницький здатен дивувати своїх прихильників, глядачів, колег, учнів, здатен дарувати їм чарівні миті зустрічі зі справжнім мистецтвом театру.

Із ювілеєм вас, Майстре! Ми чекаємо на ваші нові вистави!

Алла ПІДЛУЖНА
Фото Євгена ЧЕКАЛІНА

КРОКИ ДО ВІДРОДЖЕННЯ

Український кінематограф, який, на думку голови Державного агентства України з питань кіно Катерини Копилової, взяв двадцятирічну паузу, вступив на шлях реформування за трьома напрямками. Найближчим часом між Росією та Україною відбудеться підписання документів про співробітництво в галузі кіно. І шлях ко-продукції, який у цьому випадку стане пріоритетним, буде першою ознакою оновлення українського кіно. «Це шлях зрозумілий, який давно практикується в Європі. Крім того, він пасує ментальності українців, у нас є навіть приказка «Гуртом і батька легше бити». Гуртові гроші, спільні соціальні теми – це легше і фінансово, і творчо. Так що ко-продукція – це, безумовно, один із важливих шляхів для нашого кіно», – впевнена Катерина Копилова. Але ко-продукція не єдиний шлях для реформування. Україна має намір також підтримати і національний кінематограф. Мета Державного агентства України з питань кіно – створення стрічок із «українським ідентифікатором». Щоб по стилістиці, композиції кадру, кольору, монтажу українські фільми були впізнаваними у світі, як це можна сказати про жанрове кіно Франції чи Німеччини.

І нарешті, третій етап відродження нашого кінематографа – перетворення України на майданчик для надання послуг зі зйомок іншим країнам. Це дозволить сформувати цілий клас професіоналів, які володіють іноземними мовами та вміють працювати в кіно. На шляху реформування до завдань відомства належить отримання Одеським міжнародним кінофестивалем статусу класу «А» (таким статусом володіють лише кілька кінофорумів у світі, включаючи Канни, Венецію і Москву), а також реорганізація Одеської кіностудії, яка переживає не найкращі часи.

Яна ЛЕВИЦЬКА

ФЕСТИВАЛЬ «МЛИНОМАНІЯ» ПОПУЛЯРИЗУЄ УКРАЇНСЬКЕ СЕЛО ТА ФОЛЬКЛОР

З 5 по 7 серпня в долині річки Південний Буг біля сіл Печера та Сокилець ур'яте порадує меломанів Фолк-рок фестиваль «Млиноманія-2011».

На гостей очікують майстер-класи з гончарства, боді-арту та гри на етнічних музичних інструментах, ярмарок виробів народних майстрів, виступи акустичних колективів та місцевої народної самодіяльності. Окрім того, найактивніші зможуть відвідати з екскурсіями історичні місця (Сокилецький млин, церкву Різдва Пресвятої Богородиці, костел-усипальницю сім'ї Потоцьких, Печерський парк, історичний краєзнавчий музей, узбережжя Бугу), покататись на підводах та взяти участь у козацьких забавах.

Як повідомили порталу Культура організатори дійства, з кожним роком гостей фестивалю більшає. «Постійно зростає кількість млиноманів – людей, в яких час від часу виникає нестримне бажання навідатись у Сокилець та Печеру, піднятись стежкою на скелю, подивитись на млин, подихати запашним вологим повітрям із крапельками води від греблі, прогулятись берегом річки, послівати пісень біля нічного вогнища», – відзначають у прес-службі фесту.

Метою заходу є поєднання фольклорних традицій наших предків та сучасних мистецьких течій, розвиток зеленого туризму, популяризація села, привернення уваги громадськості та влади до екологічних та соціальних проблем місцевості, відродження культурних, історичних, зокрема козацьких, традицій та пропаганда здорового способу життя.

МОЛОДІЖНИЙ ПРОЕКТ КУЛЬТУРНОГО РОЗМАЙТТЯ FEEL THE WORLD ПРЕЗЕНТУЄ 10 КРАЇН СВІТУ

До 27 серпня Міжнародна організація AIESEC у Миколаєві презентує новий проект культурного розмаїття Feel the world. Він спрямований на формування у мешканців міста чіткого уявлення про різні держави світу, а також на подолання мовного бар'єра та виховання толерантного ставлення до представників інших країн, культур та релігій.

Як розповіли порталу Культура співробітники AIESEC, Feel the world надасть миколаївцям можливість ознайомитися з різноманітними гранями культури за рахунок широкого формату проекту, адже він міститиме 12 міжнародних частин. Вісім із них будуть присвячені окремим країнам світу та проходять у форматі презентацій та семінарів від представників тих чи інших держав, зокрема Китаю, Сербії, Туреччини, Єгипту тощо. Три частини проекту зацентрують свою увагу на особливій культурній привабливості окремих країн.

Окрім того, 13 серпня у Миколаєві пройде Фестиваль культур. Цього-річ це вже четвертий фест від AIESEC, який залучить представників понад 10-ти країн світу. Зустрічі відбуватимуться з 14.30 до 16.30 у Миколаївському молодіжному центрі.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ЖУРНАЛУ «УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА»

10 серпня у столичному клубі «Культ Ра» редакція Національного газетно-журнального видавництва Міністерства культури і туризму України презентуватиме журнал «Українська культура». На заході очікуються виступи гурту «Кросна» та кобзаря Тараса Силенка. Запрошені міністр культури України Михайло Кулиняк, міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко, та інші поважні гості. Вхід за запрошеннями.

У підготовці до презентації редакція журналу розпочала промо-кампанію «Українська культура». Будьмо уважні». У коментарі порталу «Культура» головний редактор видання Марія Хрущак зазначила: «Ми прагнемо сказати нашим читачам, що ми молода потужна країна, нам є що сказати світові і є чим пишатись; традиція – це не ексгумація, це те, що проявляється через нас із вами сьогодні; бути українцем – це значить бути собою і пишатись історією своєї країни.

Нагадаємо, у червні цього року видання відзначило своє 90-річчя. Спеціальний англомовний випуск «УК» було представлено 1 червня 2011 року на відкритті українського павільйону на Венеційській бієнале. Це – поширення українського часопису на найстарішому та найпрестижнішому світовому арт-форумі.

Журнал виходитиме щокварталу. Наступний номер чекайте в жовтні. Передплатити «УК» можна в клубі «Культ Ра» (м. Київ, вул. Володимирська, 4) та в редакції видавництва (м. Київ, вул. Васильківська, 1).

**ЗНЯТО ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ ФІЛЬМ
ПРО ПИСЬМЕННИКА ВАЛЕР'ЯНА
ПІДМОГИЛЬНОГО**

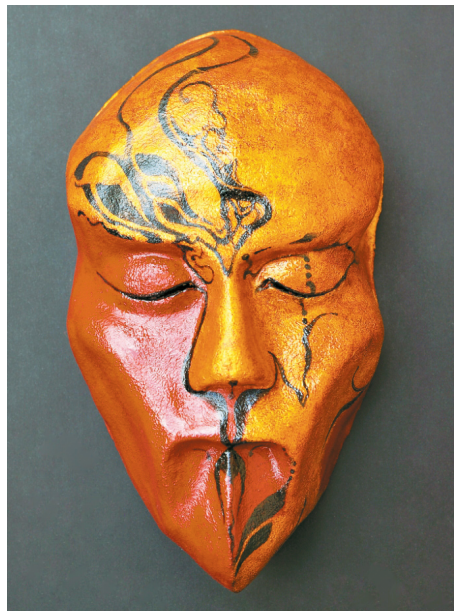

Це перша стрічка кіноциклу «Розстріляне відродження». Її творці відшукали та дослідили кілька невідомих фактів із життя письменника, а також простежили долю його дружини та сина. Серед цікавих фактів те, що звичайна селянська сім'я Підмогильних прагнула дати своїм дітям гідну освіту і навіть наймала для цього вчителів. Крім того, українські ентузіасти відшукали будівлю школи, де він сам вчителював у 1920 році. За дивним збігом обставин, зараз – це приміщення Літературного музею. Валер'яна Підмогильного називають провісником європейського екзистенціалізму.

Серед розкритих творцями фільму про Підмогильного фактів – дані про трагічну долю його рідних: дружину Катерину та сина Романа. Дослідники про Валер'яна Підмогильного кажуть: він на чверть століття випередив творчі пошуки французьких письменників-інтелектуалів, зокрема Сартра.

НАВКОЛО БЕЗЛІЧ МАСОК

В Івано-Франківську у культурно-мистецькому центрі «Є» відкрилася виставка В'ячеслава Яромова «Психологія маски». Обличчя характеризує людину – це головна тема експозиції талановитого львівського художника. Зовнішність розкриває внутрішній світ людини. За формою обличчя можна певним чином визначити психологічний тип його власника. Маски – це штучні обличчя зі своєю психологією. В'ячеслав Яромов прагне такої правдивості і відмовляється від венеціанських, театральних чи ритуальних масок. Він обирає для кожної маски міміку, яка відповідає характерові того чи іншого персонажа.

Виставка експонує 36 масок. Усі вони характеризуються ретельністю обробки та високим художнім рівнем. Роботам В'ячеслава Яромова властива бездоганність у зображенні рис обличчя, зачісок, головних уборів, образність і правдивість в зображенні різних персонажів: тут і воєначальники з поважним виразом обличчя, і славетні постаті – англійський пірат Генрі Морган, герой середньовічних нідерландських і німецьких легенд Тіль Уленшпігель, й різні корінні жителі – довговухий тубілець острова Пасхи, індіанський вождь тощо.

Для того щоб створити неповторні маски, автор використовує власні моделі обличчя, зроблені з глини. В процесі відокремлення маски модель треба розколоти на частини. Тому кожна робота стає унікальною – оригіналом, який не піддається точному копіюванню.

Прем'єра виставки відбулась у червні в львівській «ОМ-галереї».

АРТ-КЕМП У ОДЕСІ

В Одесі проходить англомовний арт-кемп для дітей та молоді, в рамках якого учасники продемонструють свої творчі здібності. Фестиваль пропонує два тижні занять музикою, театральним і художнім мистецтвом, хенд-мейд. Зокрема, юним майстрам доведеться в'язати ляльки із шкарпеток, робити театральні постановки, а також кожен до кінця заходу спорудить власний всесвіт у вигляді валізки. Вестимуть ці заняття англомовні стажисти з п'яти країн: Естонії, Сербії, Румунії, Китаю і Польщі. Загалом у фестивалі візьмуть участь 50 майстрів віком від 12 до 18 років. Як стверджують організатори події, на ці два тижні арт-кемп стане фабрикою натхнення і центром сміливих творчих експериментів: «Творче мислення завжди припускає якісь елементи божевілья, тому в гарному сенсі всіх учасників арт-кемпа очікує справжній творчий дурдом». Арт-кемп відбувається на базі єврейського культурного центру «Мігдаль».

**ПОЧАТОК КОНЦЕРТНОГО СЕЗОНУ
У ХАРКОВІ**

У Харківському державному університеті мистецтв ім. І. Котляревського у вересні пройдуть два концерти класичної музики. 9 вересня відбудеться відкриття концертного сезону

Харківського молодіжного академічного симфонічного оркестру «Слобожанський». Під керуванням московського диригента Едуарда Дядюри він виконає твори російського композитора Сергія Рахманінова. Оркестр «Слобожанський» створений 1993 року, а 30 вересня 2008-го отримав статус академічного.

Другий концерт відбудеться 14 вересня. У цей день Харків відвідає ізраїльський композитор Еліезер Ельпер. Із 1993 року його твори передаються класичним каналом Ізраїльського радіо, виконуються на концертах і конкурсах в США, Франції, Австрії, Болгарії, Бразилії, Угорщині, Литві, Польщі, Росії, США, Туреччині та Японії. Вперше в Україні будуть виконані два його концерти під керуванням Едуарда Дядюри. Цей диригент гастролює у Німеччині, Великобританії, Росії, США. Також у концерті візьмуть участь лауреати міжнародних конкурсів скрипаль Олексій Семененко і піаніст Олег Полянський (обидва живуть у Німеччині, родом з України).

Яна ЛЕВИЦЬКА

**ПОЧАТОК ВІДРОДЖЕННЯ
БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКОЇ
ФОРТЕЦІ**

У Білгород-Дністровській фортеці планують створити два нових об'єкти. Про це повідомила начальниця управління охорони об'єктів культурної спадщини Одеської обласної адміністрації Наталія Штербуль. «Зараз у фортеці крім самих стін і території дивитися нічого. Тому, щоб привернути увагу туристів, ми зробимо музей збройових реплік і

реконструємо камеру тортур. Уже зараз у фортеці працюють дев'ять екскурсоводів». Менш ніж за місяць роботи КП «Фортеця» з об'єкта вивезено 17 машин сміття. З території прибрали багато торгових точок, залишили тільки дві, де можна купити напої. У планах – організувати пристойну вбиральню, просвердлити дві артезіанські свердловини, а також зробити фортецю освітлюваною. На ці цілі управління охорони об'єктів культурної спадщини в цьому році планує виділити 500 тис. грн. У пошуках фінансів для проведення подальшої комплексної реконструкції фортеці обласна влада звернулася до Кабміну.

ОПЕРЕТУ НЕ ВИСЕЛЯТЬ

Депутати Київради проголосували за передачу Оперети земельної ділянки у постійне користування. Сподіваємось, тепер перед театром не постане питання виселення. Останнє слово у завершенні проекту за КМДА. Про це заявив депутат Київради, член постійної комісії Київради з питань земельних відносин, містобудування та архітектури Сергій Березенко.

«Це рішення не поставить театр перед проблемою виселення, і наша Оперета існуватиме на цьому місці ще багато років. Щоправда, для цього театру потрібна реконструкція, яку можна було б розпочати вже цього року. Київрада виконала свою місію – проголосувала за такий необхідний для початку робіт з реконструкції проект рішення, тепер останнє слово у цьому питанні має сказати КМДА», – наголосив С. Березенко.

Депутат переконаний, що питання необхідності реконструкції Оперети не викликає сумніву, адже будівлю, зведену в 1901–1902 роках і яка є пам'яткою архітектури, востаннє ремонтували майже 40 років тому. Розпочати реконструкцію раніше не було змоги, оскільки земля не належала театру. Наразі проект землеустрою погоджений із усіма профільними інстанціями, і Оперета отримала підтримку від міської ради щодо виділення землі.

Крім того, С. Березенко аргументував необхідність термінової реконструкції театру тим, що Оперета є окрасою не лише Троїцької площі, що стане на Євро-2012 найвідвідуванішим туристами місцем, а й візитівкою всього Києва.

Оксана Трощановська, керівник прес-служби Оперети, розповіла порталу «Культура», що торік Київрада проголосувала за проект рішення «Про передачу театральновидовищному закладу культури „Київський національний академічний театр оперети“ земельної ділянки для реставрації з реабілітацією будівлі театру, її експлуатації, обслуговування та реконструкції прибудови на вул. Червоноармійській, 53/3 у Печерському районі м. Києва», яким передала землю закладу культури у короткострокову оренду.

Шалом, або Ласкаво просимо до України

Сьогодні досить часто спостерігаємо дискусії політиків й економістів, дипломатів і вчених різних країн, які створюють та втілюють успішні спільні проекти, однак саме культурний обмін згуртовує народи.

Посольство Держави Ізраїль, продовжуючи традиції, у Центральному будинку офіцерів Збройних сил України урочисто відкрило Дні культури Ізраїлю в Україні

Із привітанням до гостей звернувся заступник міністра культури України Юрій Богуцький:

«Ці заходи повинні налаштувати нас не лише на культурний обмін. Я бажав би, щоб усі громадяни України повчилися, як треба виборювати незалежність своєї держави і як треба її відстоювати. Не лише гаслами, що ми патріоти своєї землі, а конкретними справами. Як ми бачимо, Держава Ізраїль виборює своє місце в світі, на своїй рідній землі».

Юрій Богуцький, як приклад, навів біблійну історію про Вавилонську вежу, коли люди через змішання мов перестали розуміти один одного:

«Однак Бог зробив так, щоб ми змогли порозумітися завдяки художньому слову, художньому образу. Так культура поєднала людство. Сьогодні Дні культури є яскравим прикладом наших взаємовідносин».

На відкритті з концертом виступили майстри мистецтв Ізраїлю – відомі ізраїльські співаки Владі Блайберг, Ігор Козак, Михаїл Брікман, художній колектив

«Анахну кан». До речі, в перекладі українською мовою це звучить як «Ми тут». За словами міністра інформації та діаспори Держави Ізраїль Юлія Едельштейна, він був заснований наприкінці 50-х років вихідцями з Вільнюса, і сама назва говорить: «Ми тут, ми приїхали в Ізраїль, ми заснували тут цей ансамбль!»

«І те, що він зберігся, і те, що молодь, яка не має відношення до колишнього Радянського Союзу і всього того, що пройшли їхні батьки і навіть дідуся та бабусі, продовжує цю традицію – дуже важливо», – підкреслив пан Едельштейн.

Також він поділився інформацією про те, що Дні української культури в Ізраїлі проходять у листопаді. Зараз до Києва приїхали мер Бат-Яма, віце-мери Ашдода, Хайфи і Верхнього Назарета, які конкурують за право приймати Дні України в Ізраїлі.

Цьогоріч Україна та Ізраїль спільно вшануватимуть 70-ті роковини трагедії у Бабиному Яру. Оргкомітет із підготовки очолює прем'єр-міністр України Микола Азаров, від Мінкультури до складу ввійшли міністр культури Михайло Кулиняк (заступник голови оргкомітету) та заступник міністра культури Тимофій Кохан. На 3 жовтня в Національній опері України запланований концерт-реквієм за участю Ранаанського симфонічного оркестру та музикантів Національного симфонічного оркестру України під диригуванням Максима Шостаковича. Вони виконають 13 симфонію «Бабин Яр» Дмитра Шостаковича, а 6 жовтня в ізраїльському музеї Яд Ва-шем (м. Єрусалим) також відбудеться концерт-реквієм за участю Єрусалимського симфонічного оркестру та Національної академічної капели України «Думка».

Сьогодні невелика країна Ізраїль, яка, між іншим, знаходиться не у найсприятливіших географічних та політичних умовах, спромоглася за 64 роки вийти у світові лідери за рівнем життя та розвитку. Займає, залежно від позиції високих технологій, одне з перших місць у світі. Ця країна успішно конкурує з Японією та США.

Дні культури Ізраїлю в Україні проходять не лише в столиці, а й в Одесі та Умані. Інтенсивна співпраця між країнами розпочалася 2007 року, коли в Державі Ізраїль відбулася перша за історію українсько-ізраїльських взаємин масштабна культурно-мистецька акція – Дні культури України. Того ж року, восени, в нашій країні пройшли перші Дні культури Держави Ізраїль.

Оксана ГАЙДУК
Фото Олени РЕЗНИК

Концепція не змінилась: Другий Одеський міжнародний кінофестиваль

Впродовж 8-ми літніх днів, з 15 до 23 липня, в Одесі тривав вже другий міжнародний кінофестиваль – дійство, організоване з належним розмахом та амбіціями, а вони в організаторів ОМКФ доволі прозорі: стати найважливішою кіноподією на теренах колишнього СНД та українським кінофестивалем класу «А»

Вочевидь, це має означати, що Одеський кінофестиваль в особі його президента Вікторії Тігіпко та директора Дениса Іванова прагне щороку акумулювати в липневій Одесі найвизначніші кіноподії першої половини року і представляти публіці та кінопрофесіоналам світові прем'єри, які, так чи інакше, впливатимуть на подальший кінопроцес. Щоправда, казати про такий високий статус ще зарано.

СТАТИСТИКА

Як повідомила прес-служба ОМКФ, цьогоріч фестивалні покази відвідало близько 70 тисяч людей. Впродовж дев'яти днів фестивалю було продемонстровано 71 стрічку, проведено 12 майстер-класів, працював перший в Україні кіноринок, діяли сценарна майстерня та літня кіношкола. Відбулося більше 40 національних та декілька міжнародних та світових прем'єр.

Основна конкурсна програма, можливо якої урочисто вручали нагороду «Золотий Дюк» на закритті фестивалю, складалась із 14 стрічок. Кожна з них була відібрана з огляду на унікальну, як запевняють організатори, концепцію – «арт-мейнстрім з концептуальним почуттям гумору». Формування на перший погляд здається складним, проте, як і всі зарозумілі висловлювання, розв'язує руки працівникам програмного відділу. Врешті-решт, на фестивал можна привезти все що завгодно під маскою «концептуального почуття гумору».

Так само розмитим критерієм відбору фільмів є перша частина сформульованої концепції кінофоруму – «арт-мейнстрім». Це – штучний вислів, який має відображати прагнення Одеського кінофестивалю показувати щось середнє між касовими хітами та радикальним фестивалним кіно. ОМКФ намагається позиціонувати себе як фестиваль глядацького кіно, тому й переважувати свого глядача в спекотну пору не збирається.

ДЛЯ ДУЖЕ «ВАЖЛИВИХ»

Тим не менш, створене начебто для глядачів свято кінематографа іноді більше скидалось на свято для дуже важливих персон. Пафосні, продумані до дрібниць церемонії відкриття та закриття фестивалю в приміщенні Одеського театру опери та балету, ієрархічна акредитація – ось що мали на увазі організатори, коли казали про «українські Канни», з, відповідно, ієрархічним ставленням до носіїв фестивалних бейджів, призвели до відсутності майданчика для спілкування кіноманів, кінопрофесіоналів та журналістів (яких було акредитовано понад 450 осіб!) та до загальної атмосфери порожнечі.

Президент ОМКФ Денис Іванов дивиться кіно-концерт від нащадків Жоржа Мельєса

Список переможців 2-го ОМКФ

Гран-прі «Золотий дюк», приз за найкращий фільм:
«Дівчисько» – режисера Селіна Шьямма (Франція)
Найкращий режисер:
Оліас Барко за фільм «Вбийте мене, будь ласка» (Бельгія)
Найкраща акторська робота:
Керен Бергер за фільм «2 Night» (Ізраїль)
Спеціальний приз журі:
«Прихисток» Драгомира Шолева (Болгарія) та «Термін придатності» Федеріко Вейроха (Уругвай)
Приз глядацьких симпатій:
«Альманія: Ласкаво просимо до Німеччини» – режисера Ясмін Самдерелі (Німеччина)

НАЙГОЛОВНІШЕ

Кіно, на щастя, залишилось, і глядачам було що подивитись – значну частину позаконкурсної програми привезено із всесвітньо відомих кінофестивалів, у критеріях відбору яких сумніватись не доводиться.

Так, гості Одеського кінофестивалю мали нагоду переглянути цілу низку фестивалних хітів: «Меланхолію» фон Трієра, фільм про взаємозв'язок депресії та кінця світу, величню «Піну» Віма Вендерса – про танець як сенс життя, «В нас є Папа» Нанні Моретті – дуже симпатичне кіно про складність вибору серед тих, кому вибирати найскладніше – історія про новообраного

Папу Римського, який просто не в змозі примиритись зі своїм новим статусом, чорну трагікомедію «Охоронець» Джона МакДонаха, нову стрічку Акі Каурісмьякі «Гавр» та стрічки, які давно очікували кіномани.

Конкурсна програма за відсутності експериментів та з огляду на вже згадану розмитість критеріїв відбору та бажання всидіти на двох стільцях – артхаусу та мейнстріму – здалась менш цікавою, ніж торік. Не дивлячись на те що в конкурсі брали участь декілька справді достойних стрічок, не було того найголовнішого, що перетворює простий кіномарафон на кінофестиваль – дискусій з приводу побаченого.

Єдиним фільмом, який викликав деякі суперечки, став бельгійський «Вбийте мене, будь ласка». Це – абсурдистська стрічка про приватну клініку доктора Крюгера в Швейцарії, яка спеціалізується на замовних самовбивствах. Спершу глядачі отримали доволі неочікуваний меседж: люди, одержимі смертю, не завжди прагнуть саме її. Насамперед, їх цікавить остання можливість довести щось суспільству, самоствердитись у тому передсмертному антуражі, який вони замовляють в клініці доктора Крюгера. Таким чином, оспіваний багатьма романтичними прикладами суїцид є нічим іншим, ніж простим позерством, останнім пунктом з-поміж людських слабкостей, можливість здійснення якого люди готові купувати за страшні гроші.

ПІД НЕБОМ

На користь концепції «фестиваль – для глядачів» промовляли покази просто неба, на які збиралося від кількох сотень до декількох тисяч людей, об'єднаних бажанням пірнути в атмосферу колективного перегляду кінокласики – чи це «Метрополіс» Фріца Ланга на Потьомкінських сходах, чи це найперші короткометражні розвідки початку минулого століття, в тоді ще новому мистецтві кіно від Жоржа Мельєса, які презентували його нащадки – правнучка Марі-Елен Леріссі та правнук Лоранс Леріссі.

На жаль, поки що важко сказати, чим закінчилась робота нових складових фестивалю: кіноринку та сценарної майстерні, адже події кіноринку були переважно закриті для журналістів, а результати короткого навчання для молодих сценаристів, мабуть, є загадкою навіть для них самих – нам залишається спостерігати за їх професійним розвитком.

НАШЕ

Програма, якою, за словами організаторів, вони найбільше пишаються, «Українська панорама» залишила більше питань, аніж відповідей – офіційно в її рамках показували 5 фільмів: «Щастя моє» Сергія Лозниці, «В суботу» Олександра Міндадзе, «Мелодія для катеринки» Кіри Муратової, «Двоє» Анатолія Матешко та кіноальманах «Закохані в Київ». Одна з короткометражних стрічок, що увійшла в альманах, – «Собачий вальс» Тараса Ткаченка – отримала приз імені Миколи Шустова. Втім, логіка формування цієї програми також залишається невідомою.

ПІСЛЯМОВА

Звісно, не слід забувати, що Одеський кінофестиваль відбувається лише вдруге і в нього є всі шанси виправити помилки перших двох спроб і надалі розвиватись лише в кращий бік. Не буде перебільшенням сказати, що журналісти переважно були щиро здивовані тим, що ОМКФ проводиться вдруге та ще й в дати, які пообіцяла Вікторія Тігіпко на закритті торішнього кінофоруму. Тепер вже точно ніхто не сумнівається – третій Одеський міжнародний кінофестиваль відбудеться в зазначений час – 13–21 липня 2012 року.

Ентузіазм фестивалної команди вже всі побачили – наразі необхідно додати до нього професіоналізм та чітку мету, відповівши на одне просте запитання: навіщо взагалі проводиться кінофестиваль в Одесі? Аби догодити спонсорам (увійшовши в знайоме усім організаторам культурних подій порочне коло, коли гідна ідея втілюється не так, як хотілося б, оскільки втручається спонсор зі своїми бажаннями, а без спонсора подія взагалі не відбудеться)? Чи для того, щоб показати в країні справжнє кіно? Після другого ОМКФ це питання, на жаль, залишається відкритим.

Кирило Карабиць: «Ми створюємо спільний світ музичним дійством у реальному часі»

Наприкінці філармонійного сезону до Києва завітав рідкісний гість – один із найяскравіших представників молодого покоління диригентів України, який, однак, здебільшого працює за кордоном, – лауреат численних міжнародних конкурсів і премій Кирило Карабиць

Шанувальникам музичного мистецтва були запропоновані дві вельми цікаві концертні програми. Одна – з Національним симфонічним оркестром України, друга – з Національним камерним ансамблем «Київські солісти». В обох узяв участь відомий піаніст, заслужений артист України Микола Сук, який спеціально приїхав зі Сполучених Штатів Америки, де мешкає вже багато років.

Обидві імпрези відбулися на сцені Колонного залу імені Миколи Лисенка й однаковою мірою вирізнялися вишуканістю і складністю. У першій виконувалися «Скіфська сюїта» («Ала і Лоллій») Сергія Прокоф'єва, П'ять музичних моментів для фортепіано з оркестром Івана Карабиця (соліст – Микола Сук) і Друга симфонія Сергія Рахманінова. Кожен із творів у концепційно-мистецькому пла-

Кирило Карабиць із Національним симфонічним оркестром України

соліста, де у бездоганно відтвореній динамічній драматургії були і замріяна, піднесена лірика з вкрапленням імпресіоністичних барв, і загострений драматизм, і експресія. Справжнє духовне очищення відчули слухачі під час виконання симфонії Сергія Рахманінова. Багато з тих, хто добре знає цю музику, сприйняли її по-новому: вона була емоційно відвертішою, романтичнішою, відкритішою, вільнішою, ніж ми звикли чути.

Третяк – контрабас), потім – Концерт in D для струнних Ігоря Стравінського та Концерт-триптих для струнних Івана Карабиця.

Перше, ансамблеве відділення містило елементи театралізації. Мізансцени розігрувалися з гумором, виразності додавали світлові ефекти. В результаті присутні у залі стали свідками змагання на кшталт сейшена скрипалів і піаністки під час виконання Стравінського й почули промовисте звучання інструментів, котрі згодом об'єдналися у динамічному життєствердному фіналі, у творі Карабиця.

Концерти для струнних були виконані майстерно, вишукано і злагоджено. Відчувалося, що музиканти не просто розуміють диригента, а й мислять однаково із ним (до слова, більшість учасників ансамблю «Київські солісти» – ровесники Кирила Карабиця й свого часу вчилися з ним на одному курсі у Національній музичній академії України імені Петра Чайковського). Могутня емоційна хвиля виплеснулася у глядачеву залу. Слухачі були у такому захваті, що коду Концерту-триптиха довелося повторити «на біс» (чого Кирило Карабиць, як мені сказали, зазвичай не робить).

«Фантазія і свобода творчості, стримана тільки рамками форми: театралізований перформанс двох дивертисментів і двох концертів як діалог двох композиторських особистостей, – так

сформулював концепцію програми Кирило Карабиць і додав: – Ми створюємо спільний світ музичним дійством у реальному часі». І справді: в результаті утворився єдиний світ чудової неповторної музики.

Можна тільки пожалкувати, що такі імпрези у Києві відбуваються нечасто. Головний диригент Борнмутського симфонічного оркестру (Велика Британія), Кирило Карабиць останнім часом багато подорожує світом, виступаючи з Лондонським філармонічним і Королівським симфонічним оркестрами (Велика Британія), симфонічними оркестрами Сан-Франциско і Лос-Анджелеса (США), Берлінським симфонічним оркестром і оркестром Франкфуртського радіо (Німеччина), Філармонічним оркестром міста Токіо (Японія), оркестром Сіднейської філармонії (Австралія), Національним симфонічним оркестром Бразилії (у місті Сан-Паулу), Ліонським симфонічним оркестром (Франція), Симфонічним оркестром міста Ставангера (Норвегія), Гайдн-оркестром міста Больцано (Італія) й багатьма іншими. Хоча він вважається також диригентом Національної опери України, приналежність ця, на жаль, формальна, – там йому вряди-годи дають диригувати «Наталку Полтавку» Миколи Лисенка. А між тим Кирила Карабиця запрошували на постановки оперні театри Лондона, Женеви, Страсбурга, Ліона, Нансі, Осло.

Київські диригенти не поспішають довірити їхні колективи молодому талановитому колезі. Щасливий випадок – Володимир Сіренко. За сприятливим збігом обставин, він зараз очолює і Національний симфонічний оркестр України і Національний камерний ансамбль «Київські солісти». Завдяки йому й удалося реалізувати згадані блискучі концертні проекти. До речі, він високо оцінив роботу Кирила Карабиця і своїх музикантів.

Тож укотре пересвідчуєшся, що немає пророка у власній вітчизні. А обдарована молодь наполегливо працює, розвиваючи мистецтво інших країн, а не своєї рідної.

Ольга ГОЛИНСЬКА

Фото Романа РАТУШНОГО

Микола Сук тримає в руці ноти Концертного дивертисменту Івана Карабиця

ні – справжнє випробування для диригента, і Кирило Карабиць укотре із честью його витримав.

На таких концертах розумієш, що оркестр – це єдиний цілісний інструмент. І молодий маестро грав на ньому вражаюче точно, виразно, віртуозно – кожний звук, акорд, інтонація були значущими й наповненими глибоким змістом. Музика захоплювала й вела за собою, не відпускаючи ні на мить.

Блискуче, потужно, на неослабно напруженому нерві прозвучала «Скіфська сюїта». Немов на одному подихові розгорнувся фортепіанно-оркестровий цикл Івана Карабиця з майстерно інтерпретованою партією

Публіка довго не відпускала диригента після кожного твору. Забігаючи наперед, скажемо, що так було й на наступному концерті. В основу його програми лягла ідея зіставлення творів двох видатних композиторів першої та другої половини ХХ століття, написаних в одному жанрі. Спочатку це були Дивертисмент із балету «Поцілунок феї» Ігоря Стравінського (виконавці: Тарас Яропуд, Сергій Топоренко – скрипка; Ірина Стародуб – фортепіано) й Концертний дивертисмент Івана Карабиця (виконавці: Микола Сук – фортепіано, Тарас Яропуд, Сергій Топоренко – скрипка, Олександр Лагоша – альт, Юрій Погорецький – віолончель, Дмитро

Із Національним камерним ансамблем «Київські солісти»

Діалог сердець

У Центрі культури і мистецтв Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут» (НТУУ «КПІ») в рамках культурно-мистецької акції «Сучасний світ. Молодь. Музика» відбулася зустріч із турецькою композиторкою, піаністкою, письменницею, членом Національної спілки композиторів України Анжелікою Акбар. Організаторами акції виступили Посольство Туреччини в Україні та НТУУ «КПІ»

Доктор музикознавства, виконавиця й автор численних симфонічних, хорових, камерних та інструментальних творів прибула до Києва із Стамбула, де мешкає вже понад двадцять років. Мисткиня має українське коріння. У залі були присутні її батько Станіслав Тимченко – доцент кафедри філософії КПІ, заслужений діяч культури України, Посол Миру, а також представники дипломатичного корпусу, бізнесмени, вчені, викладачі й студенти.

Це вже другий концерт Анжеліки Акбар у КПІ. Перший був у 2003 році і проходив у «грецькій» залі наукової бібліотеки університету перед доволі нечисленною аудиторією. Нинішній благодійний концерт зібрав близько двох тисяч слухачів.

Перші ж слова Анжеліки, звернені до глядачів, зачарували щирістю. Вона розповіла про дитинство, навчання у музичній школі та консерваторії. Коментарі піаністки до концертних номерів зацікавили публіку. Так музика проклала невидимий шлях до кожної душі й обумовила діалог сердець.

Програма імпрези включала твори як самої виконавиці, так і сучасних турецьких композиторів, що викликало великий інтерес у слухачів. Особливе місце у ній посідала музика Йоганна Себастьяна Баха, яка ніби обрамляла весь концерт. Спочатку прозвучала Фантазія Анжеліки Акбар на тему Прелюдії до мінор із «Добре темперованого клавіру», потім Прелюдія сі мінор Баха–Зілоті й на завершення – твір «Бах-лайк» (тобто «наслідуючи» Баха), фантазія Анжеліки Акбар на тему Другої віолончельної партити геніального німецького композитора.

Дехто може запитати: «Чи не занадто вільно поводить турецька мисткиня із Бахом?» Та цьому є пояснення.

Ставлення Анжеліки Акбар до Баха особливе. У 2002 році вона випустила диск під назвою *Bach a l'orientale* («Бах по-східному»), де представила музику

свого кумира в інструментарії, тембрах і темпераменті східних традицій. Запросивши до цього проекту найкращих музикантів Туреччини, Анжеліка зробила програму й в оркестровому варіанті. Не секрет, що класичне європейське мистецтво не є популярним на Сході. Бажання донести до східного слухача бахівські твори, розкрити їхню красу надихнуло Анжеліку на цей оригінальний крок. І їй усе вдалося! Оркестровий колектив з успіхом гастролював Туреччиною, а рейтинг згаданого диска довго тримався на лідерських позиціях.

У київському концерті лунала музика мало відомих у нас турецьких композиторів Алі Дармара (Прелюдія), Юлві Кемалі Еркіна («Крапля № 1» із циклу «П'ять крапель» і «Маленький

рівень. Однією із родинок концерту було оригінальне застосування вокалізу в деяких інструментальних творах. Голос Анжеліки звучав дуже гарно й емоційно.

Сюрпризом для публіки став вихід на сцену Станіслава Тимченка, який зіграв власний твір філософського характеру «Камо грядеши?»

Що особливо привертає увагу в композиторській творчості Анжеліки Акбар? Гадаю, філософічність мислення, гармонійна завершеність композицій. Більшість творів пронизують радість і оптимізм. Мисткиня говорить: «Я дивлюся на творення музики, як на глибинний процес обміну вселенськими вібраціями і енергіями. Музика – це те, що від самого початку світу звучить у кожному атомі... Люди відкриті до музики, тому що вона звучить в них самих, у їхніх атомах».

На запитання про її концертні маршрути Анжеліка відповіла: «Найчастіше виступаю у Європі й на Сході. У деяких містах Туреччини я була першою, хто приїздив туди з класичною програмою. У Європі виконую або свої твори, або твори турецьких композиторів, тобто ті, які можуть щось дати людям у плані обміну культурами, духовному плані».

Після останнього номера концерту публіка довго аплодувала стоячи. Безперечно, зустріч із Анжелікою Акбар надовго збережеться в серцях слухачів. Наостанок гостя з віковичного Стамбула звернулася до аудиторії: «Кожна людина є видатною, має печатку божественного, талант. Усе вимірюється глибиною духовної любові. Для мене це так. Я хочу, щоб люди це пам'ятали...»

Валентина КУЗНЕЦОВА

Історія у пластиці Михайла Беленя

Є обдаровані люди, про яких кажуть: «поціловані Богом». Саме це спадає на думку при навіть побіжному погляді на творчий доробок заслуженого художника України, академічного скульптора-монументаліста, педагога, доктора мистецтвознавства, професора, поета й письменника Михайла Беленя. Наприкінці липня митець поповнив плеяду почесних громадян Ужгородщини

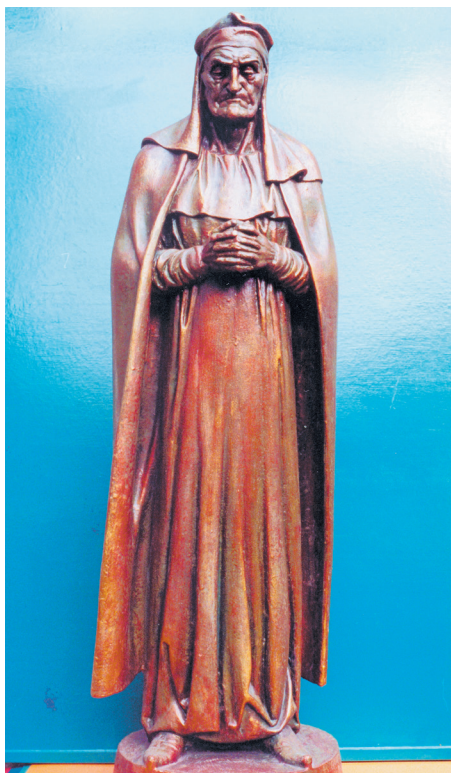
Він не розпорошив свого таланту у широкому спектрі творчих занять, а навпаки – спромігся в кожній іпостасі проявити себе професійним митцем із власним почерком.

У 60-літній ювілей Михайло Белень підбиває підсумок своєї різносторонньої творчої діяльності. За 40 років плідної праці – 12 персональних виставок, створено понад 500 медалей, більшість із яких присвячені видатним діячам історії, науки та світової культури, виконано і встановлено 54 меморіальні дошки та герби у містах і селах Закарпаття. Митець – автор 17 пам'ятників та п'яти книжок.

Осягнувши масштаб і творчий рівень доробку, задаєшся питанням – де ж витюки дивовижної працездатності?

ДИТЯЧИЙ ЗОРЯНИЙ ЧАС

Художник у Михайлові Белені прокинувся ще в дитинстві. На щастя, зерно таланту потрапило на благодатний ґрунт, підживлений атмосферою творчості у родині, що й допомогло йому прорости.

Данте Аліґ'єрі
«Табун», 1982 рік

Малою батьківщиною майбутнього самородка стало село Лісковець Міжгірського району Закарпатської області. Дев'ятий дитині в сім'ї, де малих було десятеро, пощастило з'явитися на білий світ у родині, де з покоління в покоління всі займалися мистецтвом. Батько виготовляв музичні інструменти – трембіти та сопілки, і був освіченою людиною. Закінчивши до війни гімназію, він прекрасно володів угорською, чеською, словацькою мовами. На посаді голови сільради опікувався підвищенням культурного рівня людей, організував у селі бібліотеку. Мати співала в хорі, гарно вишивала, як і сестра. Старший брат, який вчився в університеті, привозив додому різні енциклопедичні видання. Ще малим майбутній художник отримував найвищу насолоду, гортаючи сторінки і роздивляючись ілюстрації.

Із раннього віку Михайло любив малювати портрети. Пам'ятає, як за радянської влади вперше було введено 90-сторінкові загальні зошити. Брат йому купив такого, у клітинку, бо із чистими сторінками не було. І той перемалював у нього з книг всіх українських та російських письменників від Євгена Гребінки та Олександра Радищева до Лесі Українки та Михайла Шолохова. Зошит мандрував 3-4 дні по всіх класах, вчительською, потрапивши аж до директора.

«Боже, який у вас здібний хлопець!» – завітавши до батьків, сказав завуч школи.

Отак усе й почалося. А в четвертому та п'ятому класах маленький Мишко почав вже серйозно малювати, а також займатися різьбярством, дуже поширеним у його рідному краї. Цим видом декоративно-ужиткового мистецтва на Закарпатті займається чимало людей:

вони створюють рельєфи над вікнами або спеціальні рами для них. А в той час це було ще й дуже модно. Так він змалку став допомагати сім'ї вирішувати чисто побутові проблеми, виробляючи своїми руками рами для вікон. Взірцем була робота батька, яку спостерігав.

«Чи не важко було займатися цим?» – цікавився у пана Михайла. «І важко, і цікаво, – відповідає майстер. – О, скільки я разів пальці порізав, поки ті контурні рами із орнаментами із листочками та завиточками зробив!»

АКАДЕМІЗМ, МОДЕРН, ЕКСПЕРИМЕНТ

Михайло Белень навчався в Ужгородському училищі прикладного мистецтва. Служив в армії, потім влаштувався на Закарпатський художній комбінат, куди його відразу прийняли як скульптора, адже в армії Михайло виліпив багато портретів, зокрема Героїв Радянського Союзу. Командуючий армією, побачивши зображення вищого командування Збройних Сил СРСР, подивувався майстерності.

Далі митець закінчив Київський державний художній інститут, нині – Національна академія мистецтв і архітектури. Був здобувачем кафедри філософії Ужгородського національного університету, склав кандидатський мінімум.

Митець був сповнений гордоців, що виграв конкурс на найдорожчий подарунок від країни для Папи Римського Івана Павла II, який мав приїхати в Україну, і його робота разом із медалю зі зображенням Папи була вручена понтифіку.

А ось відлік часу творчої діяльності Михайло Белень веде з моменту участі у Республіканській виставці декоративно-прикладного мистецтва

1971 року у Києві, і пишається тим, що тоді його твір придбали, що стало для митця подвійним святом.

Стиль знаного художника – академізм. Жанри: монументальна скульптура та пластика малих форм. Водночас, вихований на класичних канолах радянської доби, він зберіг свіже «молодіжне» сприйняття життя, тому сміливо йде на експеримент, а також вдається до авторського поєднання стилів. Основні твори – пам'ятники, меморіальні дошки та герби. Беленем вшановані і визначні події, і діячі історії та культури. Виконані та встановлені меморіальні дошки О. Духновичу, Т. Ромжі, Й. Бокшаю, Ф. Манайлу тощо.

Автор створив пам'ятники Ільку Гурдзану (1978 рік, село Лісковець), пілотам, загиблим у Другій світовій війні на Дуклі (1989, Словацька Республіка), Міхаю Мункачі (1994, місто Мукачеве), Івану Ольбрахту (2001, село Колочава), легендарному листоноші Федору Фекеті (2003, місто Перечин), Шандору Пететі (2008 рік, місто Мукачеве, замок «Паланок») тощо.

Скульптури Михайла Беленя відрізняються від інших тим, що створені мінімумом виражальних засобів та тонко приховують глибокий зміст.

Роботи митця зберігаються в музеях України, а також у Росії: Державному Ермітажі, Третьяковській галереї, Санкт-Петербурзькому Монетному дворі і в найбільших колекціях світу.

Знайомлячи зі своєю творчістю, пан Михайло звертає увагу на скульптуру іспанського художника, іконописця Ель Греко.

Бачимо строгу хрестоподібну композицію, обрану не просто так, бо пов'язана із віросповіданням. Руки підняті горизонтально, але одна вказує на міць, а друга береться за пензель. Над головою – аура. Будь-який скульптор, який побачить роботу, може подивуватися, але ніколи вже цю схему використовувати не буде, бо це суто авторське рішення.

А ось скульптура, яка зображує Данте Аліґ'єрі, генія з геніїв, якого сучасники вигнали з Флоренції. Для скульптора нашої ери ця величина зіставна зі значущістю Гомера для часів автора епічних поем, що започаткували європейську літературу.

Сум Данте, визначного італійського поета-блукача, одного із засновників літературної італійської мови, видає і скорботна складка вуст творця, і погляд опущених долу очей, і глибока зморшка над бровами. А можливо, це світла туга за Беатриче, яка стала володаркою його помислів на все життя і яку він прославляв у піснях. Хтось

може побачити тут і намір зазирнути у потойбічний світ і розкрити його таємниці творця «Божественної комедії».

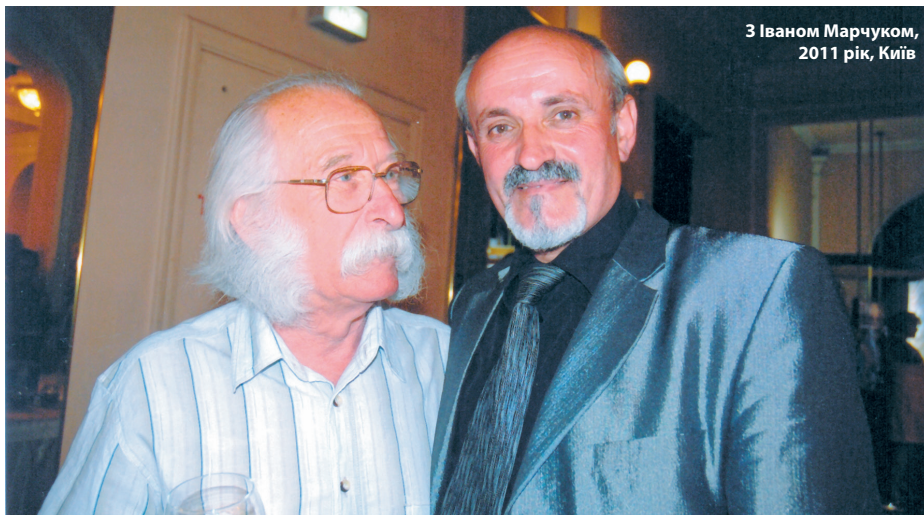
Закарбував для історії скульптор і ангела, який тримає скрижалі, де є дві старогрецькі літери – альфа і омега, що означає: початок і кінець. Нагадування нам про неминуче. Залишив для нащадків майстер і строгий портрет свого вчителя, скульптора В. Борисенка.

Прогресивний митець навіть меморіальні дошки примудрився робити під дещо модерновим напрямком. Водночас він творить вироби і чисто за класичними канонами, і в ретростилі, де поєднує глибоку класику, навіть додаючи трохи готики. Це впадає в око, наприклад, в зображенні професора Івана Орлая, вчителя Гоголя. «Бачите, як я вирівнюю навіть саме погруддя», – розкриває свої секрети митець.

Дещо у сучасному стилі виконана меморіальна дошка Федору Корятовичу. Цей литовсько-руський князь відомий тим, що з 1393 року став паном Мукачівської домінії на Закарпатті, там заснував монастир та привів у цей край близько 40 тисяч українців із Поділля.

Про роботу скульптор скромно каже: «Це трошки модерн, тому що я тут, як у медалях, поєдную аверс – лицеву, головну сторону так би мовити монети і реверс, її зворотний бік. Розділяючи так дошку на дві частини, зображую фігуру князя на одній та сцену життя Мукачівського замку – на іншій, додаючи шрифтове навантаження».

На мить замислившись, пан Михайло веде далі: «У меморіальній дошці роман не напишеш, основні характеристики життя людини потрібно передати скупими засобами пластики». Прикладом того, як це можна зробити, вважає меморіальну дошку голові Сойму Карпатської України Августину Штефану. «Бачите, я раму розриваю, показуючи цим, наскільки важким було життя цієї людини».

З Іваном Марчуком, 2011 рік, Київ

А на меморіальній дошці канонізованого карпаторуського проповідника Олексія Кабанюка майстер використовує церковні атрибути, які зустрічаємо на вівтарях.

«ЕТНОГРАФІЯ КАРПАТ» – ПОДАРУНОК НАЩАДКАМ

Графіка Михайла Беленя заворожує чіткістю складних зображень людей, святих, великого поета Тараса Шевченка та природи. Скільки терпіння треба мати, щоб вималювати людські постаті «об'ємними» та живими, із цілком зрозумілими найдрібнішими деталями. У майстра прекрасно виходять як складні за композицією медалі, так і графічні зображення.

Художник зробив нащадкам чудовий подарунок, створивши серію графічних робіт «Етнографія Карпат», переглядаючи яку, можна ознайомитись із побутом та життям горян. Ось вони, трударі – дорослі й хлопчик, – у всій красі зображені в малюнку «Після покоосу», далі бачимо коритарів за роботою. До речі, до малюнків Михайло Белень ще й написав вірші.

*Ми йдемо із полонини,
Весело ідем,
Повну бербеницю
У село несем.*

*Повні коновлята,
Спогади про літо,
Скільки в цьому щастя,
Скільки в ньому цвіту!*

Отакі оптимістичні рядки поетично передають зміст роботи «На другу кошару».

Дізнаюсь від майстра, що для графіки найкращим матеріалом вважає традиційні перо, туш та папір, а для скульптури – мармур, бронзу, граніт та інші.

Згадавши про вірші, ведемо далі мову вже про літературну творчість.

В арсеналі письменника книги «Смерековий хрест» (1995), «Карпатська Україна у портретах» (1998), «Скарби предків» (2000), «Олександр Духнович» (2003) та комплект графічних листівок «Тарас Шевченко» (1997).

Він звертає увагу на «Скарби предків», де представлені його проза, поезія й наукові дослідження та твір «Карпатська Україна у портретах», в якому, дослідивши інформацію про визначні постаті в архівах, автор написав стилі біографії енциклопедичного характеру і намалював 77 портретів.

На досягнутому письменник не зупиняється: має намір незабаром видати дуже серйозну книгу про археологію, етнографію та всі напрямки сакрального мистецтва у Карпатському ареалі під назвою «Карби віків». Із матеріалом допомагають науковці університету. «Я люблю науку, люблю дослідження, і, чесно кажучи, вже не можу бути іншим. Тільки таким», – зізнається Михайло

Белень. Робота задумана великою, на тисячу сторінок. Макет вже готовий, і він сподівається, що цього року відсотків на 70 книга вже буде готовою.

СПІВДРУЖНІСТЬ КОРИФЕЇВ

Приємно, що Михайло Белень не потерпає від зіркової хвороби, не замикається в майстерні сам на сам із своєю творчістю. Мудра людина розуміє, що ще більше зробити можна, спілкуючись та творчо співпрацюючи з іншими гідними й талановитими особистостями. Отож, хоча, як сам сказав, і «не виходить із майстерні», але час на спілкування з друзями й колегами знаходить.

Так, давня дружба пов'язує митця із лауреатом Державної премії імені Тараса Шевченка Василем Нечепю, якого називають кобзарем-лірником від Бога. Вони познайомилися у Феодосії, якраз організована була творча група «Сузір'я», де найкращим художникам із України було доручено написати портрети видатних діячів історії, науки і культури України ХХ століття. Михайло Белень тоді зробив портрет Гетьмана, а Феодосій Гуменюк написав Василя Нечепу. Із Василем зав'язалися дружні стосунки, які тривають понині. Кобзар приїздить до художника в Ужгород, а він до нього – у Чернігів. Мають митці

спільні плани щодо створення меморіальних дошок та пам'ятників.

От, скажімо, першого вересня збираються відкрити меморіальну дошку у Чернігові відомому українському хормейстеру, заслуженому артисту України, засновнику заслуженого народного аматорського хору «Десна» Леоніду Пашину, вчителю Василя Нечепи. Та найголовнішим вважає Михайло Белень рішення ініціативної групи встановити в Чернігові єдиний в Україні унікальний пам'ятник бандуристам! Почнуть з Остапа Вересая.

«Мої друзі, колеги і Василь кажуть: «У провінції спати не треба». На що відповідаю: «Василь, я не дрімаю, я й тобі допомагаю», – посміхається пан Михайло.

І справді – багатий творчий доробок митця говорить сам за себе. Тільки за останній рік з'явилося шість нових творів: кілька гербів, багато пам'ятників знаходяться в роботі.

Дай Боже, щоб і надалі натхнення та сили дозволили талановитому майстру зробити багато чудових творів, за якими нащадки зможуть відкривати для себе самобутній етносвіт та культуру Карпатського регіону.

Світлана СОКОЛОВА
Фото з архіву Михайла БЕЛЕНЯ

«Орнта Богоматір України» – подарунок Івану Павлу II

З Василем Нечепю, 2011 рік, Канів

Краса і самобутність України

Яскраві обухівські рушники, гарні весільні та дівочі віночки, художня кераміка, ляльки-мотанки та дивовижне плетиво – такий подарунок зробили киянам майстри народного мистецтва. І привід для нової виставки дуже вагомий – 20-річчя проголошення Незалежності України та 20-річчя Національної спілки майстрів народного мистецтва

Спадкоємність тисячолітньої культурної спадщини нашої країни існує, дивовижна краса українського мистецтва з трепетом передається з покоління в покоління, з рук одного майстра до іншого.

Цей факт яскраво засвідчено на мистецькій виставці «Відроджені символи: з глибин етнопам'яті», де у трьох виставкових залах Національної спілки майстрів представлено творчі пошуки й здобутки талановитих представниць Спілки народних майстрів із Києва та Обухова – Раїси Павленко (плетіння та інкрустація соломкою), Зінаїди Лугової (плетіння з вербової лози), Надії Химиченко (вишивані рушники, традиційні дівочі та весільні віночки), Катерини Меркушової (художня кераміка) та Вікторії Дяченко (народна лялька й авторська іграшка).

Виставка вражає і захоплює гармонійним поєднанням різних видів і жанрів рукотворення, майстерністю виконання, глибиною художньої проникливості майстринь в етногенетичні глибини народної культури, сміливою інтерпретацією давнього символізму, інноваційністю сучасних мистецьких рішень, експресивністю індивідуальних «жіночих історій» у контексті колективного культурного спадку.

Все це – у притаманних лише Обухівщині рушникових орнаментальних «кодах»; у віднайдених портретах весільних пар, обрамлених майстерно відтвореними різними техніками унікальними вінками; у сакральних формах і вібруючих трипільською знаковістю керамічних посудин, у вишуканих витворах із золотої соломки, у ніжному плетиві гнучкої лози; в розмаїтій розмірами, матеріалами-техніками і типажми ляльок.

Перед нами постають майстрині-подвижниці різного віку, освіти, досвіду, життєвої долі, яких об'єднує нестримна жага творчості, тонке відчуття краси й гармонії, усвідомлення власної місії у зведенні мостів художньої спадкоємності між минулим та сьогоденням, важливості примноження народно-мистецької скарбниці країни.

У самобутньому переплетінні форм, кольорів та символів, складному мереживі орнаментальних елементів і композицій до нас долинають із глибини віків креативні енергії наших пасіонарних попередників, які помножуються і трансформуються сучасними майстрами-деміургами, живлять духовні джерела цілої нації, забезпечуючи її нестримний поступ у майбуття.

Яна ЛЕВИЦЬКА

Творимо разом із дітлахами!

У художньому музеї дітлахів разом з мамами долучили до стародавніх традицій: навчили створювати вироби із солоного тіста, стрічок та паперу

Співробітники Кіровоградського обласного художнього музею провели майстер-класи для вихованців дитячого садочка № 6 «Сонечко» міста Знам'янки та їхніх батьків. Учасники занять дізналися про історію створення солоного тіста та самі виготовляли вироби з нього.

Ще в давнину люди ліпили хлібні перепічки з борошна й води та обпалювали їх на розжареному камінні. Із тіста випікали не тільки хліб, але й декоративні вироби.

За часів Першої та Другої світових воєн мистецтво виготовлення солоного тіста було втрачено з причини дефіциту матеріалу. Але в останні двадцять років ця стародавня традиція почала відроджуватись, викликаючи все більший інтерес та постійно розширюючи коло своїх прихильників. Не втрачає актуальності вона і в

наш час, коли особливо цінується все екологічно чисте та зроблене своїми руками.

Учасники майстер-класів познайомилися також із технікою виготовлення виробів зі стрічок і паперу. Паперові іграшки відомі в усіх країнах світу.

Ця техніка – техніка оригамі прийшла до нас із Японії. З давніх часів жителі цієї країни з великою насолодою роблять чудові квіти, маски, ляльки тощо. Останнім часом оригамі набула популярності у багатьох країнах, її навіть включили до шкільної програми.

Користь таких занять беззаперечна: у процесі складання різноманітних фігурок із паперу в дитини формуються такі якості, як спостережливість, просторова уява, відчуття пропорції, логічна пам'ять, зосередженість, кмітливість, фантазія та акуратність; водночас виховується любов до природи, естетичний смак, доброта і чуйність.

Виготовлені вироби можна використовувати як сувеніри для рідних та друзів.

Кіровоградський обласний художній музей та картинна галерея Петра Оссовського «Світ і Вітчизна» запрошують усіх бажаючих проявити свою творчу індивідуальність, виготовивши подарунок власними руками і одночасно познайомитись із цікавими людьми.

Тетяна АЩЕУЛОВА,
науковий співробітник
відділу Кіровоградського обласного
художнього музею – картинної галереї
Петра Оссовського «Світ і Вітчизна»
Фото Володимира ДУРНОВА

У пам'яті і в бронзі

Не так давно відбулася знаменна подія – відкриття пам'ятника фундаторові Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка, народному артистові СРСР Гнатові Петровичу Юрі

Ім'я Гната Юри увінчує почесну когорту митців-першопрохідців в історії повоєнної української театральної культури. За умов громадянської війни, заснувавши у Вінниці 1920 року Театр імені Івана Франка і очоливши колектив як директор та художній керівник, Гнат Петрович незмінно стояв біля його керма впродовж 40 років. Це справжній моральний, мистецький та громадянський подвиг з огляду на екстремальні обставини радянського соціуму, ідеологічні нагінки, суворі партійні накази і тотальну підозру в неблагонадійності.

На який шлях виводити театральний колектив у нових соціальних умовах? – на це питання у Юри була несхибна відповідь – шлях служіння широким народним масам. Той шлях, яким йшли близькі його моральним та естетичним уподобанням корифеї українського кону. Він знав по сцені та через особисті стосунки ідеали Марії Заньковецької, Миколи Садовського, Панаса Саксаганського, шанував драматургічну творчість Івана Карпенка-Карого. За взірцем мав психологічну майстерність акторів Московського художнього театру та близького йому за духом Павла Орленева. У спільній роботі з Лесею Курбасом у Молодому театрі пізнав тенденції українського модерного, реформаторського театру. Все те стало підґрунтям для знаходження власного стилю, почерку, власної театральної філософії, на якій базувався ТЕАТР ГНАТА ЮРИ – ТЕАТР ФРАНКІВЦІВ.

Колектив під орудою Гната Юри з честю пройшов усі випробування: спочатку у перші три роки як театр пересувний, а далі у Харкові та Києві – як театр столичний, як Перша сцена України, взірцева для інших численних сценічних колективів республіки. На його шляху було багато перепон, які легко могли б знищити людину слабкої волі. Проте крицевий характер Гната Юри подолав усе – і штучно роздмухану конкурентну ворожнечу із Театром «Березіль», і такі історичні катаклізми, як світова війна з фашизмом, коли в жорстоких умовах евакуації в Тамбові, Семипалатинську, Ташкенті франківці зберігали високий художній потенціал театру.

Понад двісті здійснених вистав, близько ста різноманітних сценічних образів – такий далеко не повний підсумок мистецького життя Гната Петровича. А до того – ще багаторічна плідна праця інсценізатора, перекладача, театального педагога, справді неосяжна громадська діяльність. Майстер сцени з оригінальним самобутнім мистецьким обличчям, він вписав в історію радянського театру чимало яскравих сторінок такими постановками, як «Весілля Фігаро» П. Бомарше, «97» М. Куліша, «Заколот» С. Поливанова і Д. Фурманова, «Сон літньої ночі» В. Шекспіра, «Загибель ескадри» О. Корнійчука, «Украдене щастя» І. Франка, «Дума про Британку» Ю. Яновського, «Свічине весілля» І. Кочерги, а також

дав можливість розкрити свій унікальний хист пляді акторів. Це Амвросій Бучма, Наталя Ужвій, Юрій Шумський, Мар'ян Крушельницький, Поліна Нятко, Олекса Ватуля, Катерина Осмяловська, Дмитро Мілютенко, Віктор Добровольський, Ольга Кусенко та багато інших.

Близько сорока років діяла акторська Студія при театрі, заснована у 1936-му Гнатом Юрою.

Важким тягарем для колективу був упроваджений комуністичним режимом так званий метод соціалістичного реалізму, який рік за роком убивав свободу творчості, прирікав митців до брехні про квітуче життя народу. Гнат Юра робив усе, що міг, аби підтримати віру людей у власні сили і спроможність

вибороти щастя, переживши час тоталітаризму. Здійснювати таку творчу політику можна було тільки обдурюючи пильне ідеологічне око, спираючись, передусім, на шедеври світової класики. Так у 30-ті роки, у розпал політичного терору, на франківській сцені з'явилися могутні вистави антитиранічного спрямування – «Дон Карлос» Ф. Шіллера та «Борис Годунов» О. Пушкіна.

Через творче життя Гната Юри як режисера і виконавця заголовної ролі пройшов спектакль «Пригоди бравого солдата Швейка» Ярослава Гашека. Він славив так звану маленьку людину – її оптимізм, почуття власної гідності та віри в майбутнє.

Саме в цій феноменальній ролі ми бачимо сьогодні в бронзі великого корифея. Образ, яким він захоплював глядачів, Гнат Юра характеризував так: «Швейк – не революціонер, не бунтар і навіть не протестант, проте він знищує цей лад своїм „геніальним ідіотизмом“. Хоча Швейк зовсім не ідіот. Він найспостережливіший, найрозумніший і найлюдяніший. Ідіотизм – це тільки маска на його розумному та хитрому обличчі».

Біографи Гната Юри слушно відзначають, що образ Швейка – це ключ до індивідуальності самого митця, який володів умінням ходити замінованим політичним полем без ушкоджень і цим шляхом бережно вів театр, улюблений народом.

Валерій ГАЙДАБУРА,
доктор мистецтвознавства
Фото Романа РАТУШНОГО

Слово сина

Мого батька Гната Петровича Юру за життя вшановували досить часто. Але сьогоднішня подія особлива. Гнат Петрович в бронзі – в одній зі своїх найулюбленіших ролей – довічно стоятиме на варті біля заснованого ним Театру імені Івана Франка.

Гадаю, тільки нашій родині, за зачиненими дверима, було достеменно відомо, яких щоденних нервів коштувало батькові служіння народному театрові за часів

тоталітаризму, відповідальність за репертуар та долю своєї великої трупи.

Моя мама – артистка Ольга Іванівна Рубчаківна – завжди морально підтримувала, заспокоювала батька. Він любив її, цінував за розум, скромність. Вічна їй пам'ять!

Сьогодні історія неупереджено сприймає діяння Гната Юри, високо цінує несхибну вірність передусім театрові реалістичному, освяченому традиціями корифеїв української та російської сцени.

За вшанування пам'яті Гната Петровича Юри дозволять висловити подяку від себе і всієї родини міській владі, дирекції та художньому керівництву Театру імені Івана Франка, авторам скульптури Володимиру та Олексію Чепеликам, їхнім помічникам, спонсорам.

Спасибі та доземний уклін усім. Здоров'я вам і творчої наснаги!

Юрій ЮРА

Лоції Стамбула

Міжнародний симпозиум-конференція «Взаємовплив творчих процесів» за програмою транскордонного співробітництва відбувся в Одесі та Коблевому

Одеський обласний центр української культури разом із Одеською обласною організацією Національної спілки художників України започаткували корисну справу, яку турецькі митці, а це був надто численний творчий десант зі Стамбула, охрестили як «культурний міст єднання»

Тисячолітня історія взаємовідносин України й Туреччини, спочатку, звісно, Київської Русі й Візантії, має таку строкату гаму й таку наснаженість у поборюванні й намаганні домінувати у Чорноморському регіоні, а разом із тим впливати один на одного і шукати точок дотику, запозичати один в одного культурні та духовні надбання й обстоювати свою ідентичність та самобутність, що для того, аби осмислити ці процеси, знадобиться принаймні тисяча томів наукових досліджень. Водночас поживлення економічних відносин, туристичних потоків обумовлює обопільний прагматичний потяг українців й турків якомога більше знати одне про одного – ментально, духовно, естетично. І Туреччина, і Україна до того ж торують свій шлях до об'єднаної Європи. Тому позбутися своєрідного комплексу «терра інкогніта» зараз надто важливо, говорили учасники симпозиуму-конференції.

Вперше до Одеси завітала сотня (!) турецьких художників, поміж них – і професори мистецтвознавства з 25 університетів, власники художніх галерей, керівники мистецьких шкіл та студій.

– Відбувся інтенсивний творчий діалог гостей із одеськими колегами, представниками знаної в Європі південної художньої школи, – розповідає директор Одеського обласного центру української культури Наталя Гончарова. – Культурно-мистецький форум увінчався виставкою полотен, написаних турецькими й українськими майстрами на пленері, яка розгорнулася в Одеському музеї західного і східного мистецтва – «Одеса-Стамбул»

А. Горбенко, «Мальви»
К. Білітіна, «Дівчина з книгою»

*місто душі
в золотавинах срібне
жодне під сонцем
тобі не подібне
смарагдоокий Стамбуле*

...Лайнер «Південна Пальміра» заходив до бухти Золотий Ріг:

*гойдало палубу
в такт з нею молодик
нам кланявся
доки у хмарі зник
та пагорби Босфору завогніли
гніздов'ям ластівок
скупчені
віяли*

Строфи народжувалися ... з хвиль.

Дивовижне місто, яке опертям своїх підмурівок має два континенти – Азію та Європу, вщерть наповнило душу барвами емоцій, полонило назавжди.

На борту теплохода зібралися письменники, щоб подискутувати з нагоди 75-ліття повісті Костянтина Паустовського «Чорне море». Учасником зібрання був і я. Міжнародна науково-теоретична конференція за участю українців, турків, росіян і поляків мала гучний розголос. Доповіді... Диспути... Втім вистачило часу, щоб і в ество Стамбула зазирнути.

Стамбул – Константинополь – Цар-град – Візантія... Мегаполіс у просторі й часі, який замилює, ошелешує, вражає:

*втаєно код
в кривулянні провулків
в тембрі будинків
одлуння вуликів
лиця туркинь
агатом оздоблені
і риштовання
під стінами втомлені
гамузом крамарів
гамірно й гулко
а на десерт
приховано гульки
вохру дахів
закіптявілі комини
і вудкарі
чатуванням погорблені...*

Повернувшись до Одеси, доплів вінка сонетів «Лоції Стамбула». Один із творів і оприлюднив шляхетній турецькій публіці, що завітала до світлиці Одеського обласного центру української культури. Тут завжди велелюдно. Втім, того дня зала була переповнена. Ще б пак, художники з Туреччини та ще й такою чисельністю гостили в українській громаді. Якийсь час у заморському гурті панувала ледь вловима осторога. Повна кімната люду – розглядають полотна тутешніх художників, чекають початку «офіційної частини».

Та коли Віталій Ончуленко заспівав нашої, української, на слова Івана Франка, турецький люд

стрепенувся, поєднався космічним тембром, очі гостей засяяли, а в декого й зволожилися.

Наталя Гончарова надає слово керівникові турецької делегації митців, професору Тракійського університету Буніаміну Озгюльтекіну. Саме він свого часу заприятелював на пленері в Молдові з одеськими художниками Анатолієм Кравченком та Анатолієм Горбенком. Знайомство обернулося справжньою дружбою достеменних майстрів пензля. Твори одеських художників були представлені стамбульській публіці, розпочався творчий обмін, який увінчав грандіозний українсько-турецький пленер в Одесі та Коблевому.

Свої мольберти турецькі художники заповнили південно-українським золотом, смарагдом і блакиттю. Досі небачений проект! Здавалося, априорі його не можна було втілити в життя, каже пан Буніамін:

– Але це вдалося, завдячуючи гостинній Одесі та її інтелігенції.

Потім слово мав голова Одеської обласної організації Національної спілки художників України Анатолій Горбенко. Він зауважив, що такі творчі зустрічі як чинник «народної дипломатії» здружують український та турецький народи. Бо що ми знаємо про духовний світ турків? А вони про наш Велесовий світ українського духу й мистецького світобачення?

Тож ми як сусіди мусимо горнутися одне до одного, взаємозбагачуватися. Чорне море не роз'єдне, а повинчує нас.

Надала пані Наталя слово і мені, бо, виявилось, поміж візитерів кілька письменників. Я запропонував наступного разу до майстрів пензля долучити ще й майстрів слова. Тож і матимемо українсько-турецький пленер, оздоблений поетично. Ідея сподобалася. Наостанок читаю сонет й спостерігаю за реакцією. А й справді, мова поезії збагненна й без тлумача. Ритміка, алітерація, мелодика... Так само як і мова полотен, намальованих в Одесі й у Коблевому, де українські й турецькі художники писали з натури.

– А я малював з уяви, – всіміхається карими очима Недред Яспар, художник і викладач живопису Стамбульського університету, – в український пейзаж переселяв свою кохану, що лишилася в Стамбулі...

*нема різниці
порошина чи краплина
річка життя напрочуд швидкоплинна
поглине і до гирла понесе
проте Фортуна в очі зазирнула
звабливо підморгнула
ще не все
якщо надибав лоції Стамбула*

Володимир НЕВМИТИЙ
м. Одеса

Робота турецького художника

Звучить «Чорна вишиванка»

(фестиваль партизанської пісні)

Пам'ять про Кулебських героїв

22 лютого 1941 року на хуторі Кулеби біля села Нараїв Бережанського району Тернопільської області героїчно загинули, але не здались, семеро молодих підпільників – членів ОУН. Ось їх імена:

Максим Шуран, 19 р., с. Добромірка
Богдан Гульовський, 21 р., с. Шили Збаразького р-ну Тернопільської обл.
Василь Солтис, 25 р., с. Подусільна Перемишлянського р-ну Львівської обл.
Григорій Шкапій, 19 р., с. Добринів
Іван Галай, 21 р., с. Стратин Рогатинського р-ну Івано-Франківської обл.
Володимир Лопушанський, 18 р., с. Стратин
Григорій Москаль, 27 р., с. Стратин

Вічна пам'ять героям, що віддали життя за Україну. Цього року – сумний ювілей трагедії на Кулебах. Оскільки вшанування зимою провести досить-таки складно, сільські громади навколишніх сіл ухвалили рішення цього року на другу неділю липня сходиться на Кулебах.

10 липня, у неділю, на Кулебах панував дух України.

Із усіх сторін, через поле, з лісу приходили, приїжджали на машинах, автобусах чи підводах, пішки сивочолі, але з мужньою поставою українські патріоти. Йшли батьки з дітьми, вели за руки своїх онуків дідусі та бабусі – зібралось як ніколи багато людей.

Зійшлися вони за покликом душі і серця, аби віддати данину пам'яті

полеглим героям. Атмосфера щира, відверта, адже прийшли однодумці й мета в усіх одна – вшанувати своїх героїв. Може, саме тому так натхненно виконували пісні учасники художньої самодіяльності, а вже як старались знані майстри сцени – словами не переповісти. Це треба було бачити і чути.

Присутні переважно були вдягнені у вишиванки.

До речі, захід проходить без репетицій, фактично і сценарію як такого не було, як і не було ніякої фінансової підтримки з боку державних органів.

Панахиду за загиблими відслужили священники села Нараїв о. Олег Дідух та села Стратин о. Іван Цимбал за участю церковного хору села Нараїв.

Із кожного села, звідки походили молоді герої-патріоти, була привезена

земля зі символічних могил, насипаних на честь борців за волю України, і під слова пісні «Коли Ви вмирили Вам дзвони не грали» наймолодші учасники висипали привезену землю на символічну могилу на Кулебах біля пам'ятного знака.

Є у кожного народу такі місця, що пробуджують його свідомість, змушують по-новому подивитись на ті чи інші речі, зрозуміти зміст життя, повернути із забуття пам'ять. Але ті місця впродовж багатьох років нашого підневільного життя намагалися стерти з лиця землі, знищити, піддати забуттю... Та вони жили у пам'яті людей всупереч усіляким намаганням витравити їх із людської свідомості. Вони стукали у людські серця словами – **ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО ГЕРОІВ КУЛЕБІВ!**

Те, що не вмирає

Цьогоріч виповнилося 100 років із дня народження видатного живописця Сергія Федоровича Шишка

Народний художник СРСР (1974), лауреат Державної премії України ім. Т. Шевченка (1982), лауреат найвищих нагород країни залишився в історії вітчизняного мистецтва та, що найважливіше, в пам'яті людей як неперевершений майстер краєвидів та «літописець» міста на Дніпрі. Альбом «Київські краєвиди С. Ф. Шишка» (К., 1971) й досі вважається еталонним зразком міської пейзажистики.

Народився художник 25 червня 1911 року в селі Носівка Ніжинського району на Чернігівщині в сім'ї

ветеринара. У 1919-му разом із батьками переїхав до Ніжина. Тут у початковій школі, яку закінчив у 1926 році, Сергій отримав перші уроки професійної майстерності у вчителя малювання П. Лапи, якого завжди згадував із великою повагою.

У 1929–1933 роках навчався у Київському художньому інституті у самого Федора Кричевського. 1943-го молодий художник закінчив (вступив до цього вузу у 1936 році) Інститут малярства, скульптури та архітектури Всеросійської академії мистецтв у Ленінграді, де доля звела його з іще одним художником та педагогом із великої літери – Борисом Йогансоном. Із 1944-го Шишко регулярно брав участь у всесоюзних художніх виставках. І вже перші його ліричні пейзажі були присвячені Києву. Знамениту живописну серію «Київ – улюблене місто» Сергій Федорович створював упродовж чверті століття – з 1944-го по 1970-ті. Передували їй хіба що численні етюди зруйнованого фашистами міста на Дніпрі...

У мистецькому доробку Шишка є також портрети і натюрморти («Червоні маки»), цикли самаркандських і загорських етюдів (1942), фронткових етюдів (1944), цикл карпатських краєвидів (1947), пейзажі шевченківських місць, кримські етюди (1956), індустріальні пейзажі і полотна, присвячені життю селян. Утім, всесвітнє визнання йому принесли все ж таки неперевершені київські краєвиди, експоновані на численних виставках як в УРСР, так і за кордоном.

«Я пишу те, що навколо мене. Для мене пейзаж – це метода пізнання, естетичного багатства навколишнього світу... Я завжди починаю працювати тоді, коли поетичне, красиве у кольоровій гамі відкривається в найреальнішій дійсності, коли відчуваю, що

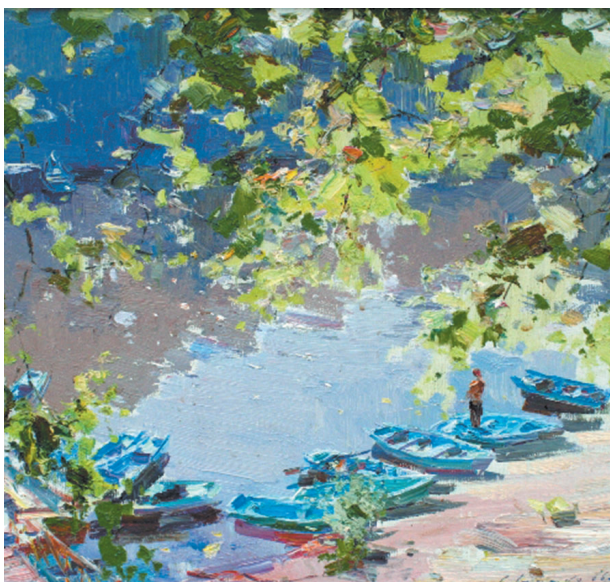
не можу не писати... важливу роль при цьому відіграють безпосередні враження, але і спогади, асоціації і мрії», – пояснював Сергій Шишко.

1997 року художника не стало. Поховали його на Байковому цвинтарі у столиці України.

Завдяки невтомній праці на картинах митця перед нами постає живий і прекрасний (а не зруйнований численними комерційними перебудовами, як зараз) Київ. Немов душа великого та давнього міста дивиться на себе у дзеркало живопису.

У галереї «НЮАРТ» представлені різножанрові роботи Сергія Шишка: окрім пейзажів, глядач може оцінити портрети та натюрморти авторства метра.

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

Царство краси Йосипа Дудки

«Хто я? Якщо коротко: українець. За трудовим походженням – син селянина-бідняка. За фахом – учитель російської мови й літератури (педстажу до півсотні літ). За світоглядом – інтернаціоналіст. За офіційними звинуваченнями в 1937 і в 1972 рр. – «український буржуазний націоналіст»...»

(Із автобіографії Йосипа Дудки)

15 листопада 1915 року в мальовничому куточку природи – урочищі Широкий Яр побіля села Воцилиха Роменського району Сумської області в родині селянина-бідняка Дудки народився хлопчик, який пізніше напише:

*Прадід мій, кажуть, химерник-чаклун,
був у Гаркуші «бідарик-дударик».
Може, це байка із давніх відлунь,
може й насправді:*

Дудка ж недаром!..

*Цупко в чепіги впинався мій дід,
батько любив і сопілку, й роботу.
Древо не дровне,*

а все ж родовід,

хрещений в купелі пісні і поту.

Батьки Михайло й Килина передали синочкові у спадок казкове прізвище, аби оспівував правду життя, і

подарували біблійне ім'я Йосип, аби відшукав свою Марію. А ще край гори на узліссі, побіля саміського берега річки Сули, полишили біляву хату, вкриту лепехою. У тій хаті виростав найменшеньким у багатодітній родині полюбляв сидіти на призьбі, вимальованій мамою червоною глиною. Коли Йосипа віддали до школи у Вовківці, улюбленим учителем став літератор Микола Христовий. Глибоке знання літератури від нього, на все життя запам'ятав вірші Грицька Чупринки, Івана Багряного, Богдана Лепкого...

Після закінчення Вовківської семирічки навчався в Недригайлівському

вечірньому робітфаці (одночасно працюючи на сушарні Недригайлівського овочезаводу), закінчив школу колгоспної молоді при Роменському сільськогосподарському технікумі. Відвідував технікумівський літературний гурток.

Дуже хотілося навчатися далі. Тому взяв торбинку з сухарями і 5 карбованців, що дав на дорогу старший брат Микита, та й поїхав у Ніжин. І 1934 року став студентом українського відділення філологічного факультету педагогічного інституту. Одночасно навчався і працював, заробляючи гроші на прожиття. 1937 року майже два місяці перебував під арештом – через націоналістичні висловлювання і вірші та перехоплений лист братові Микиті, де згадувалися імена М.Хвильового і М.Скрипника. Дипломом від 5 липня 1938 року надана кваліфікація вчителя російської мови та літератури в старших класах середньої школи. Залишився у Ніжині викладачем російської літератури бібліотечного технікуму, де вже рік працював на вечірньому відділенні ще студентом до 30 серпня 1940 року.

Старенькі батьки кликали додому. Повернувся на Роменщину і став учителем російської мови Бобринської

середньої школи. Та недовго довелося учителювати. Братів Дудок Михайла і Йосипа готували для підпільної роботи в час війни. Для підкріплення і підсилення зв'язку висадили в Широкий Яр десант парашутистів. Та знайшовся підлий зрадник й видав патріотів. Дудку Михайла з товаришами розстріляли, Дудку Йосипа та друзів довго катували в роменській тюрмі, а потім відправили в фашистську неволю. Три роки в глибинах Вестфальських шахт довбав вугілля №42-17 (Йосип Дудка). В жовтні 1945 року повернувся в Україну.

Зрештою якось життя налагоджувалося. І Марію свою зустрів, одружився. І донечка – надія на краще майбуття з'явилася. Жити допомагала краса природи, улюблена робота й вірші – його "сині птахи" щастя, з якими сьогодні й ознайомляться наші читачі.

Поет із Роменщини Йосип Дудка, хоч і багато друкувався в періодиці, єдиної своєї книжечки віршів «Собори душ» (1993) не побачив, бо пішов із життя 22 листопада 1990 року. Але він лишив нам у спадок його особливе Дудчине царство краси із лісовими озерцями синьовітру пролісків і чистоводдям Сули.

Поезії зі збірки «ВЕЧІРНЯ ВАТРА»

ХЛІБНІ ЖАЙВОРИ

Тоді кордони були ще зайвими
і бомбовозів не знав ще світ.
З дівочих рук – злітали жайвори:
біленькі, з тіста... Прямо в політ!..

Та й усміхалися очата-проліски:
побудьте, птиці, довше вгорі б!...
Ловили руки несміло і боязко
своє творіння – крилатий хліб.

То давній звичай, де все заплетено.
Все ж – від кохання, від хлібних птиць!..
Тому ж озвалась земля поетами,
достатком жнива та медуниць.

Нехай незгоди
та стануть зайвими!..
І круки смерті впадуть стрімкі...
Щоб з рук дівочих –
здіймалися жайвори
на всій планеті біля струмків...

Задивись!..
Чорнобриві, русяві.
І волосся облудливий дим.
Із таких – янголяток писали,
і поети молились таким.

Може, все те було і наївно.
І любов, і дзвінки голоси...
Українська моя Чураївно,
світла зоре і духу, й краси!..

Придивись!..
Це ж бо хто в ресторани
не щадить ані днів, ні годин?..
Перелюблені... Знову – кохані,
запивають вином – нікотин...

І пливають на видовищах вулиці!..
І образа, і сором, і сум.
І здається – планета спіткнулась,
загубивши дівочу красу.

ОБЕЛІСКИ

Вдивляючись в небо,
як срібні ракети,
несуть обеліски
неспокій планети.
Ідуть обеліски –
виходять на чати.

Німі обеліски
не можуть мовчати.
На горах альпійських,
на схилах Говерли –

кричать обеліски
вустами померлих:
– Хто сміє наш подвиг
в житті перекреслити?..

Ідуть обеліски,
як вої воскреслі.
І чути: кризь брязкіт
і злу лихоманку –

їх голос тривожно
сурмить на світланку:
– О люди!.. Пильнуйте...
Пильнуйте колиску,
бо стане планета
німим обеліском!..

НОКТЮРН

Гойдав жасмин крилом лелечим,
і місяць плив, дзвенів ручай.
Я довго ждав тебе в той вечір...
Прийшла ж не ти!.. Прийшла печаль.

І ворожили ми по зорях:
невже з доріжки збилась ти?..
Чи вишиваєш десь узорі
і пишеш іншому листи?..

І враз війнула холоднеча...
Зів'яв жасмин, притих ручай.
Чому? Чому в той срібний вечір
прийшла не ти?.. Прийшла печаль.

Іду стежиною земною,
допоки серце як свіча.
І наче доля, йде зі мною –
моя любов, моя печаль!..

Єдиний раз співає лебідь.
З останніх сил!..
З останніх сил –
твори своє високе небо
дерзання, і поступу, й краси.

І хто б не був ти: чи плугатар,
шахтар чи зодчий, чи поет, –
лише тобі свій шлях здолати.
З останніх сил – ще крок вперед!..

Відступити смерть лиха і грізна,
не здійснить ворог намір злий,
допоки йде з тобою пісня,
допоки дух твій ще живий!..

Чи судилося так?
Все негода надворі,
все щось доля недобре пряде.
Не вписався я в єдиному хорі
ані тут, ані там, аніде!..

Може, й краще: не зрадивши ліри,
не схилять голови таки вниз...
Й до останнього подиху вірити,
що й тебе – зрозуміють колись...

НАД СУЛОЮ

Тут був Тарас... Води косиця
змайнула враз, немов снопом.
І вся Сула, здалося, – жниця
з легким і срібленим серпом!..

Іде смаглява... Щедре літо,
дзвенить бджоли високий звук.
І припада покірне жито
до клопінатих жіночих рук.

Так ось воно!.. Не сон наснився:
Сула і жниця – дивна гра...
Та це ж віки... Народ дивився
отак очима Кобзаря!..

І полем рідним і коханим
це він і дихав, і болів.

Ми всі – поляни, сіверяни, –
та діти рідної землі.

І я збагнув, що поля килим –
й мені одвічним зелом цвів.
І довго-довго в серце били
небесні дзвони журавлів.

КРИНИЦІ ЖДУТЬ

Втекли!..
Синочки, і онуки,
і дочки – ніжні нагідки.
Хрестом
на вікнах склавши руки,
стоять приречені хатки.

Дощі і люди їх обдерли –
без хазяїв, без чепурх...
Вони ж – не зовсім ще померли!..
Людський іще витає дух.

І мальви гублять ще насіння,
цвітуть в обіймах лободи...
І ждуть уперто воскресіння
криниці давні і сади.

СКОВОРОДА

Ось торбина, де книжки та свічі,
думами засіяні листи...
Звідки, мудрочолоий чоловіче,
і куди мандруєш у світі?

Шлях. І пісня. І сопілка мила...
Палиця різьблена у руці...
Як тебе не вбили, не спалили
кровію відкормлені ченці?

Всяк бувало. І глумились часто.
Що вогонь?.. Є гірше, ніж вогонь:
гнилодухий сморід яничарства,
безголове зречення свого!..

Світ ловив.
– На хрест його!.. К одвіту!..
Наче гавкіт, злоба ворогів.
Йде Григорій, як зоря, по світу
із Дніпрових щедрих берегів.

Порадій за нього, наше поле.
Рідна земле!.. Отаких роди...
Кукілю вже маємо доволі –
слався дух Сквороди!..

САФО

Сполохана чайка змайнула крилом,
і промінь ласкавий упав на чоло.
А море – так близько!.. Один лише крок.
Єдиний!.. А далі – ні слів, ні думок...

Як пісня остання, кризь темінь століть –
з Левкадської скелі у вічність політ.
І зла не згадає. Нашо нарікання?..
Лишиться легенда: усе – від кохання!..

...Свій гріх не відмоять ні Рим, ні Афон,
коли помирають прекрасні Сафо.
І скеля, і море – було це не вперше,
а в світі поетам і зараз не легше.

ВЕЧІРНЯ ВАТРА

Це, може, йде від Заратустри:
вогню хвала, вогню уклін!..
Погасим геть сліпучі люстри
та й нумо в путь – за десять гін.

Озвуться верб зелені шатра.
і серце щастям спалахне...
Стрічай мене, вечірня ватро,
своїм негаснучим вогнем!

З-за лісу місяць, як з печери,
пливе до власних володінь.
Смачна хоч будь-яка вечеря,
як поруч – зорі на воді!..

І не бувало зроду тісно
в рясному колі, де присів.
І враз, мов чайка, зрине пісня
на крилах дружних голосів!..

Отак на все, чим жити варто,
вручає доля нам диплом.
Стрічай мене, вечірня ватро,
своїм нев'яжучим теплом!..

Загроза знищення Щекавиці

Санкціонована державними органами забудова Щекавицької гори в Києві зайвий раз засвідчила факт наших давніх проблем у сфері охорони пам'яток

Ситуацію з руйнаціями історичного пагорба варто розглядати в контексті із нищенням забудови кінця XIX – початку XX ст. в Старому місті (згадаймо лишень руйнування будинку Казанського на Поштової площі, загрозу знесення будинку О. Мурашка на Софіївській), нищенням буферних зон між пам'ятками архітектури та сучасною забудовою (околиці Києво-Печерської лаври, будинок на вул. Паторжинського, що закрив Софію, два багатопверхові монстри біля колишнього палацу п'ятерів та метро Арсенальна), ліквідацією Музею історії Києва – однієї з найбільших у місті скарбниць історичних і культурних цінностей,

на чий будинок спокусилася державна установа – Верховний Суд України.

Цікаво, що у відповідній державній документації, що фіксує усі пам'ятки минулого, які треба оберігати, Щекавиця фігурує. Є там і кордони археологічної заповідної зони. Між тим археологічно вона фронтально ще й досі не вивчена. Дослідженими є лише окремі ділянки гори. Зокрема, були знайдені й фундаменти церкви XII ст., піп якої Василь став архімандритом Києво-Печерської лаври. Проте це не означає, що відразу за межами такої зони можливе сучасне будівництво. Світова практика давно вже виносить новобудови за межі історичної території міст.

А використати цю місцевість можна було б не лише як теренкур для прогулянок і розпивання різних напоїв, як це є сьогодні на Замковій горі, а зробити всеукраїнський меморіал для

перепоховання видатних діячів української політики, культури, науки. На цьому місці можна створити пантеон велетів землі української, на кшталт цвинтаря видатних діячів Грузії на горі Мтацмінда у Тбілісі, польського Краківського Вавелю або українського кладовища в Бавнд-Бруці в США. Така пропозиція вже висловлювалася в кулуарах Адміністрації Президента кілька років тому, коли виникла ідея створення Алеї героїв. Втілення такого проекту дало б можливість поєднати ідею перепоховання видатних українців, могили яких за кордоном і можуть бути знищені, з ідеєю створення в Києві парку українських героїв, взявши за приклад парк скульптур Вігелана в Осло.

Такий проект не лише б урятував Щекавицю від знищення та хаотичної забудови, але й дав би можливість створити у Києві ще одне пам'ятне місце, яке

б привернуло до нього увагу не лише киян, а й численних гостей міста.

Тому варто ставити завдання відновити цю святиню нині. Натомість зняти ретрансляційну вежу та інші споруди, що тут з'явилися у радянські часи. Важливо було б також спорудити символічні могили видатних людей, які були поховані на Щекавицькому цвинтарі: істориків церкви і киевознавців братів Феофана і Петра Лебединцевих, чиї імена пов'язані з Т. Шевченком. Мистецький бік справи створення комплексу видатних діячів української землі, куди б можна було перевезти частку землі з могили І. Мазепа в Галаці або, скажімо, прах Євгена Коновальця з Роттердама, міг би об'єднати видатних українських митців, архітекторів, скульпторів. Щекавиця повинна стати місцем поклоніння для всіх українців.

Ігор ГИРИЧ

Пам'ять предків у щекавицькій землі

Доктор медицини Іоганн Лерхе (1708–1780), який 40 років перебував на службі в Російській імперії, залишив нам документальні свідчення, що сьогодні для нас звучать наче пересторога.

Іоганн Лерхе був безпосереднім свідком епідемії морової язви – чуми у Києві, якою був відзначений початок 1770-го року.

Наводимо фрагмент тогочасного документального запису: «...морова язва на Подолі поширювалась, жодних запобіжних заходів ще не застосовували, народ мав змогу вільно пересуватись і багато хто потрапляв і в печерське передмістя. Але коли мор став значним, губернатор послав з госпіталю доктора Митрофанова з хірургами та командою в складі 50 солдатів на Поділ, і у II половині вересня оточили місто.

Тоді усі відкрили очі, але вже було пізно, тому що через сполучення у місті, яке було до тих пір на ринку та в церквах, Міаста так вкоренилася, що не було ніякого порятунку.

Люд ішов з міста через гори, або через річку у ближчі села й заражував тамтешніх поживців. На Подолі з кожним днем погіршувалося, між тим мешканці, бачачи, що їхні обійстя оточують, а померлих від язви вивозять, почали приховувати хворих, а мертвих таємно віддавали землі у дворах та в садах, або вночі від 10 до 20 трупів викидали на вулицю перед чужими дворами, щоб цим приховати заразу у власному домі.

Упевнюють, що на Подолі до 15 листопада вже померло близько 6000 людей, але доктор Митрофанов визначив значно меншу кількість. Більша частина померлих була з простого народу.

Війт та магістратські чиновники жили на дачах, інші наслідували їхній приклад. Більша частина заражених страждала Bubonibus та Petchiis, а менша Carbunculis, багато помирили за 24 години й без цих ознак. У другій половині листопада кількість хворих зменшилася;

від 5 січня 1771 року в Старому Місті на Печерську не чути було нічого про нових зачумлених. У лазаретах залишалася значна кількість хворих, з яких багато померли, але близько 800 хворих видужали, помирили ж більше жінки, ніж чоловіки.

Щоб не заразитися на щоденних оглядах хворих, доктор Лерхе не лише не торкався їх, а й обкурював себе димом, провітрював одяг, два рази на день вдома й у лазаретах «парив нафту». Лише 30 березня 1771 року в Києві дозволили «вільне сполучення».

Дуже швидко місця поховання при подільських парафіяльних церквах переповнилися, й 1772 року міський магістрат відкрив нове кладовище – на вершині Щекавиці. Із давніх часів гора носила назву на честь одного з легендарних засновників Києва – Щека. Щекавиця мала й інше ім'я – Олегівка, Олегова гора, Олегова Могила. Воно народилося за легендою про поховання тут київського князя Олега, про якого О. Пушкін у своїй «Пісні про вічного Олега» писав, що він збирався «помститися нерозумним хазарам».

Одразу ж місцеві мешканці почали збирати пожертвування на спорудження храму, й 16 липня 1782 року кам'яну кладовищенську церкву Всіх Святих було освячено. У 1809 році до неї прибудували дзвіницю, у 1857 додали приділ св. Марії Магдалини. При цьому церква була не лише кладовищем, а й виконувала усі функції парафіяльної.

Щекавицьке кладовище відразу ж стало пантеоном, місцем вічного спочинку видатних киян. Тут були поховані композитор і співак Артемій Ведель (1767–1808), київський війт Георгій Рибальський (1744–1813), ім'ям якого названо вулицю на Печерську, видатний архітектор Андрій Меленський (1766–1833), останній київський війт Григорій Киселевський (1772–1841), міські голови Микола Балабуха (1800–1887) та Федір Войтенко (1827–1876), поет і власник відомого магазину-бібліотеки

Павло Должиков (1798–1884), письменник і педагог Давид Підгурський (1803–1880), історики брати Петро (1819–1896) та Феофан (1828–1888) Лебединцеві, письменник і педагог Юхим Крижанівський (1831–1888), історик Владимир Іконников (1841–1923), письменник і громадський діяч Петро Стебницький (1862–1923)... Були поховані імениті громадяни, професори університету св. Володимира й духовної академії, церковні діячі, відомі купці та ремісники.

У 1905 році церкву Всіх Святих розширили й новою прикрасили. Її парафія, за розподілом, складалася з жителів вулиць Олегівської, Нижнього Валу, Лук'янівської, Старої Полянки та Нового провулку. На 1891 рік при церкві було 2004 парафіянина.

У 1920-ті роки площа діючого кладовища перевищувала 6 гектарів. Лише у 1924–1927 рр. тут було здійснено 2248 поховань. Наступного року президія Київської міськради ухвалила закрити кладовище. А 21 жовтня 1935 року вийшла постанова про знесення церкви. Адаже запланували на кладовищі розбити парк для відпочинку трудящих. Журнал «Соціалістичний Київ» у січні 1936 року писав: «Петрівсько-Куренівський парк розкинеться в районі Щекавиці, Киселівсько-Фролівської гори, схилів над Кирилівською вулицею з Кирилівським ліском». Тут планувалися ігрові та оглядові майданчики, відкритий театр, фонтани, ціла низка мостів через яри. Цього, на щастя, тоді не сталося, й залишки кладовища бачили ще наприкінці 1960-х.

Але вже у наші часи святі місця двовікового спочинку предків впали в око приватним забудовникам. Кажуть, інфекції, подібні тим, що були 240 років тому, подовгу в землі не зберігаються, але там могла бути й сибірська язва. То як можна жити й відпочивати на колишньому кладовищі, на кістках предків?

Віталій КОВАЛИНСЬКИЙ

P.S. ЩЕКАВИЦЯ, з якої починався стольний град Київ, виявилася мудрішою за людей і САМА СЕБЕ ЗАХИСТИЛА, прочинивши свої історичні скарби — на диво збережене стародавнє поселення. Відтепер, сподіваємось, вже нікому й не спаде на думку зазіхати на її землю.

Від редакції «КіЖ»

Безмежна краса України

Золочів. Замок із таємницями

Із Франції часів мушкетерів та кардинала Рішельє в далеку північну країну 350 років тому вирушила зовсім юна Марія-Казимира д'Арк'єн, дочка капітана королівської гвардії та монаршої гувернантки. А ще – майбутня польська королева. Її притулком став Золочівський замок із єдиним у сучасній Україні Китайським палацом, яким так пишається нині Львівщина

Дівчинка була фрейліною принцеси Марії Людвіги, нареченої польського короля Владислава IV Вази. Марія-Казимира й гадки не мала, що минуть роки і польський трон дістанеться їй. А з ним і шлейф з легенд та бувальщин про найромантичніше кохання монаршої пари в самому центрі Європи. Кажуть, її привид і досі блукає підземеллями Золочівського замку. А нещодавно, подекують, з'явився і новий потойбічний гість: Чорний Лицар тривожить спокій заповідника, шукає щось у Китайському палаці.

Протягом століть замок був фортецею, королівською резиденцією,

панською садибою, тюрмою, навчальним закладом. Усередині замок нагадує чашу або стадіон. Свого часу це була дуже прогресивна фортифікаційна концепція. Периметр утворювала опорна стіна, на яку насипали земляні вали і влаштовували на них вогневі позиції для захисників фортеці. Опорна стіна тільки з північного боку висока,

на південному краї вона ледь перевищує людський зріст. Коли до цієї споруди потрапляло гарматне ядро, то воно йшло в землю і там вибухало, вся сила вибуху була спрямована вгору. Незважаючи на свій аскетичний вигляд, палац був справжнім дивом інженерно-будівельної думки. Так, опалення палацу здійснювалося чотирма каменями,

розташованими на першому поверсі, а нагріте повітря від них проходило порожнистою внутрішньою стіною і обігрівало всю будову (це добре видно завдяки димоходам на даху). Також у будівлі вперше застосована система каналізації і побудовані туалети – новинка для тогочасної Польщі.

Зараз Золочівський замок – це музей-заповідник, відділення Львівської картинної галереї. Замок відвідують багато туристів, він входить до туристичного маршруту «Золота підкова Львівщини». У ньому діє експозиція східного мистецтва, проводяться чайні церемонії та лицарські турніри. Але особливо цікаві два 10-тонні камені, що лежать на замковому подвір'ї. Їх поверхня вкрита загадковими письменами і малюнками. Сюди ці камені були привезені з с. Новосілки Золочівського району. Хто, коли і навіщо зробив написи, досі лишається загадкою. Згідно з однією з гіпотез, написи на цих каменях є однією з складових шифру, що вказує місце, де захована частина скарбів лицарського ордену тамплієрів.

Яна ЛЕВИЦЬКА

ПОВІДОМЛЕННЯ	Отримувач платежу: ДП «Газетно-журнальне видавництво» р/р 37128003000584 в УДК м. Києва МФО 820019, Код 16482679																								
	П.І.Б. _____																								
	Адреса доставки: індекс _____ м. _____ вул. _____ буд. № _____ кв. _____ домофон _____ тел. _____																								
	Передплата на газету «Культура і життя» на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць – 12,00 грн)																								
	<table border="1"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12														
КАСИР	Сума, грн _____																								
	Платник (підпис) _____																								
КВИТАНЦІЯ	Отримувач платежу: ДП «Газетно-журнальне видавництво» р/р 37128003000584 в УДК м. Києва МФО 820019, Код 16482679																								
	П.І.Б. _____																								
	Адреса доставки: індекс _____ м. _____ вул. _____ буд. № _____ кв. _____ домофон _____ тел. _____																								
	Передплата на газету «Культура і життя» на 2011 рік по місяцях (вартість передплати на 1 місяць – 12,00 грн)																								
	<table border="1"> <tr> <td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td><td>11</td><td>12</td> </tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12														
КАСИР	Сума, грн _____																								
	Платник (підпис) _____																								

Для того щоб передплатити газету «Культура і життя», необхідно:

- заповнити квитанцію;
- сплатити в будь-якому банку;
- надіслати копію оплаченої квитанції
 - поштою: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1; – факсом: (044) 498-2363, 498-2364;
 - електронною поштою: sydorenko.iryana@gmail.com.

Щодо передплати звертатися за тел./факс.: (044) 498-2364

Творчість навкруги

У Києві з'явилися лавочки з цікавими яскравими малюнками. У столичному Поліцейському садку, що на перетині вулиць Федорова та Червоноармійської, встановили 20 авторських лавок. Загальна тема мистецтва на всіх місцях для сидіння – фантазії на тему Європи. Художники-професіонали і аматори малювали на лавочках портрети людей, інопланетян, жирафів, слонів і казкових тварин. Своєрідною «фабрикою» зі створення авторських лавок стала щорічна акція «Вулична галерея посмішок», в рамках якої і постали дерев'яні полотна. Тоді молоді художники також оформили 20 лавочок, які організатори подарували місту і встановили в центрі столиці на вулиці Прорізній. До Дня Києва на Пейзажній алеї встановили дуже сміливі проекти – лавки, чий творчі експериментували не тільки з кольоровим оформленням, а й з архітектурною формою. Серед них є лавки у формі розрізаного кавуна, хмари, окулярів, завитків, кришки, гойдалок. Оригінальними авторськими лавками в центрі Києва був відкритий Парк сучасної культури.

Ганна ЛИМОНОВА

Газета «Культура і життя»

Засновники: Міністерство культури і туризму України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Видавець: Газетно-журнальне видавництво Міністерства культури і туризму України

Директор Олесь Білаш
Головний редактор Віктор Пасак

Склад Видавничої ради

Олесь Білаш – директор видавництва, **Вікторія Лісничка** – заступник міністра культури України, **Олена Чередниченко** – завсектором взаємодії зі ЗМІ та зв'язків з громадськістю МКТ, **Олена Воронько** – начальник відділу театрального мистецтва МКТ, **Лариса Лебедівна** – завсектором мовної політики МКТ, **Михайло Швед** – начальник відділу музичного та циркового мистецтва МКТ, **Ольга Дарибогова** – начальник управління міжнародних зв'язків МКТ, **Ольга Голинська** – головний редактор журналу «Музика», **Наталія Потушняк** – головний редактор журналу «Театральний концертний Київ», **Алла Підлужна** – головний редактор журналу «Український театр», **Марія Хрущак** – головний редактор журналу «Українська культура», **Орест Когут** – головний редактор видавництва.

Виходить із 7 жовтня 1923 року. Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ № 1026 від 26.10.1994 р.

Передплатний індекс 60969

Адреса редакції: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1

Телефон, факс: (044) 498-2361

e-mail: nvu.kultura@gmail.com http://www.uaculture.info

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Редакція залишає за собою право на редагування отриманих матеріалів без узгодження з автором.

Думки авторів публікацій можуть не збігатися з позицією редакції.

Матеріали, опубліковані в газеті «Культура і життя», є інтелектуальною власністю редакції і не можуть бути відтворені у будь-якій формі без письмового дозволу видавця.

При використанні публікацій посилання обов'язкове.

Наклад 2000

© «Культура і життя»

Ціна договірна